

PA
4236
S63

2.5.1896
ANALECTA CRITICA

AD

LUCIANUM

SCRIPSE

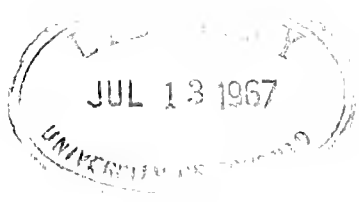
O. SPATH.

Wissenschaftliche Beilage
zum Programm des Grossherzoglichen Gymnasiums Bruchsal 1896.

Freising 1896.

Dr. Franz Paul Datterer, Buchdruckerei.

57-2
C

Praeceptoribus dilectissimis

F. v. Duhn, F. Schöll, G. Uhlig, C. Wachsmuth.

I.

I. Initium faciam detegendi interpolatorum fraudes a Philopseude.

Verberat hoc dialogo Lucianus absurdam suae aetatis superstitionem, cuius ne ei quidem expertes fuisse videntur, qui philosophos se existimari volebant. Sic autem rem instituit, ut confabulationes eiusmodi philosophorum a Tychiade quodam, qui illis supervenerit, facial amico narrari. Ac primum quidem Tychiades narrat (cap. 7—12) confabulatos illos esse de miris sanationibus: se obloqui esse conatum, sed statim unum ex illis ita in se esse invectum:

B. I. 2. 3.
F. I. 2. 110.
J. III. 198.

cap. 9. *δοξεῖς οὐδὲ γὰρ προσεγγίσαια ἂν προσδεῖξασθαι τάρτα, τῶν ἐκ τεφνῶν τεφρευῶν τὰς ἀποπομπὰς καὶ τῶν ἐφ' αἰσίων τὰς κατὰ θάλασσαν καὶ βορβῶνων ἐλάσεις καὶ ἄλλα ἁπλῶς καὶ αἱ γὰρ αἱ ἡδὲ τοιοῦτων.*

Se respondisse: *ἂν γοῦν μὴ πείσῃς πρότερον ἐπ' ὧν τῷ λόγῳ δότι γέναι ἔχει γίνεσθαι οὐκ οἶω, τοῦ τε τεφρευτοῦ καὶ τοῦ σιδηροῦς δεδιότος ἢ ὄντος θεσπέσιον ἢ ἔχον βαρβαρίζειν καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ βορβῶνος διαπαισύνειν. ἔτι σοι γοῶν μὲν οὐκ ἐγγίεναι ἔστιν.*

Sed ab illo his verbis se esse repulsum:

cap. 10. *σὺ μοι δοξεῖς . . . οὐδὲ θεοῖς εἶναι πιστεύειν, εἴ γε οὐκ ὥναι τὰς ἐλάσεις οὐκ οἶω, τὰς ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀνθρώπων γίνεσθαι.*

et iam alium perrexisse:

cap. 11. *ἔα τοῦτον, ἐγὼ δὲ τῶν θαυμασιῶν τε θαυμάσιον . . . ἢ καὶ . . . ἀγγέλων τῷ πατρὶ Μίδει τὸν ἀμεινονόμον . . . ἐπὶ ἐχιδνῆς δαχτύλιον καθίσθαι . . . τῶν γὰρ οὐκ ἀποκτείνων ἀδρόμεν ἔφη . . . ἐγὼ γὰρ σοι ἄνθρωπε βαρβάρων . . . αἰνέω, ὅς ἐλάσειαι τὸν ἀνθρώπον, καὶ . . . ὁ βαρβάρων ἀνέστηκε τὸν Μίδα, ἐπεὶ δὲ τὴν ἐξελίσσει τὸν τὸν ἐκ τοῦ σώματος.*

Haec narratio duo concepit vitia.

Vides in hac tota parte agi de sanationibus. At *ἐφ' αἰσίων κατὰ θάλασσαν* estne sanatio? Minime. Attamen crediderunt interpretes eiusmodi sensum inesse in illo *καὶ τῶν ἐφ' αἰσίων τὰς κατὰ θάλασσαν*, nam vertit exempli gratia Wieland: „Mittel den Bifs giftiger Tiere unschädlich zu machen“, alius vero¹⁾: „Die Linderung der Schmerzen und das Heilen der Schwellen im Unterleib durch Schlangen“ (sic!). Et non modo interpretes id crediderunt, sed, ut confidenter affirmaverim, etiam interpolator, qui illud scripsit. Luce enim clarius est voluisse cum inspecto capite 11 addere supra: „et sanationes hominum serpentibus morsorum“: sed hoc ei non contigit, et sic scripsit, quasi non cap. 11, sed cap. 12 respexisset, ubi re vera *ἐφ' αἰσίων κατὰ θάλασσαν* narrantur. Sed etiam si ei contigisset, interpolatio non minus evidenter ex initio subsequentis capitis 11 demonstrari posset.

¹⁾ Anonymus in translatione, quae prodit Mannheimi 1783, Vol. VI p. 197.

2. In eodem cap. 9 altera quoque interpolatio lectoribus adhuc indicata est:

Reservandum est laud dubie illud *ἐκ τοῦ βωβήσαντος*. Nam neque sedent, ut medici loquuntur, omnes *ἐκ τιγοδον τιγοτοῖ* in bubonibus, neque possunt ob id ex eis expelli; illud *οἰδῆμα* autem, si *ἐκ τοῦ βωβήσαντος* effugere vellet, ex se ipso deberet excludi; nihil enim hoc loco, ut supra vidisti, inter *οἰδῆμα* et *βωβήσαν* interest.

3. Tertium additamentum similiter ac primum illud depromptum ex eis, quae subsequuntur, ut iam ea ipsa misere claudicant efficit in capitibus 13 et 14 huius dialogi. ^{B. I. 214} ^{F. I. 2 114} ^{J. III. 200} S. I. et ipsa tam perspicua est, ut iniuriam facerem lectori, si argumenta adderem; uncinis solam appositionis quid velim significabo. Pergit enim Tycheiades narrare se illi quoque miraculo repugnantem ab alio sic esse correctum:

ὅτι μὲν παύεις, ἐγὼ δὲ αὐτὸς καὶ ἡ ἀπιστία σου ὅτι σὸν τέλει τα τοιαῦτα. . . . ὡς ἴπαι, τὸ πρῶτον εἶδον ἀποθνήσκον ἐν ξενον. . . . ἐπίσταντα, τί γὰρ ἐδὲ τοῖν αὐτῶν ὁρῶντα διὰ τοῦ ἀέρος γερούμενον ἡμῶς αἰσῆς καὶ ἐγ' ἔδεικται βεβαιῶντα καὶ διὰ τοῦ αἵματος διεξιόντα; . . . τὸ μὲν γὰρ σπινθερὰ ταῦτα τί γὰρ καὶ λέγεται, ἴσα ἐπιδείκνυνται.

[Ἐρωτῶνς ἐπιτεταμένων καὶ δαίμονας ἀναγῶν καὶ νεκρῶν ἐκτόντων ἀναπαύων καὶ τὴν Ἐκείνην αὐτῇ ἐπιστάσει καὶ τὴν Σιλήνιον κατεσπῶντι.]

ἔγω γοῦν διεγρήσομαι ταῦν ὅτι εἶδον γερούμενα ἐν αἰσὶ ἐν Γλαυκίον. . . . ἀνεχάλεσεν ἡμῶν ἀποθνήσκον μὲν τὸν ταῖρα τοῦ Γλαυκίου, ἴπαι ἐπὶ μὲν τὸν τεθνεῶτα. — μετὰ δὲ τὴν Ἐκείνην ἀνέγραψεν. . . . καὶ τὴν Σιλήνιον κατεσπῶσιν. . . . ἴπαι δ' οὐκ. . . . ἐκ πηλὸν ἐρωτῶντα ἐν ἀναπαύσας ἀπὸ τῶν, ἐγὼ, καὶ ἄγε Ἀριστίδαν καὶ ὁ μὲν πηλὸς ἐξέλειπτο, μετὰ μικρὸν δὲ ἐπιστῆ κατεσπῶντα τὴν θύραν ἐκείνην.

εἰ ταῦτα εἶδες, ὦ Τυχεῖαδῃ, οὐκ ἔν ἐτι ἡ ἀπιστία σου ὅτι σὸν τέλει ἐν ταῖς ἐπιτεταῖς γεύσιν.

Ecqua fraus potest esse manifestior?

4. Duo puerilia additamenta influxerunt in suavissimum illum libellum, qui *Μῆναις ἐγκοσμοῦ* inscribitur. In tertio enim capite legimus:

ἐκ δὲ αὐτῆς (sc. τῆς τροφῶσιν) ὁδοῦς ἔρχονται, ἥ κενεῶσα πίνει τοῦ ἀμεινοῦ. ^{B. I. 16}
 πίνει μὲν γὰρ καὶ γελακίος, ἡ δὲ αὐτῆς καὶ το αἶμα, ὅτι μὲν γελακίος ^{J. III. 241}
 ὁδὸν τῶν κενεῶσιν.

Parenthesi illa non modo quae artissime, inter se et cogitatione et oratione coniuncta sunt:

ἥ κενεῶσα πίνει τοῦ ἀμεινοῦ οὐ μὲν γελακίος ὁδὸν τῶν κενεῶσιν.

foede disinguntur, sed tota etiam dispositio elegantissimae descriptionis prorsus pervertitur. Nam a primo capite usque ad quartum describitur corpus muscae, initio deinde quarti capitis agitur de eius ortu, in reliqua demum parte de victu agitur verbis:

ἀνθρώπος δὲ ἀνθρώποις ἐπεχόσας. . . . ἀνθρώπων γένει ἴπαι ἐλαίον.

Accedit quod ipsa quoque verborum compositio satis arguit manum minime Lucianeam.

5. Ad eandem manum, si non fallor, referendum est additamentum in cap. 8: ^{B. I. 41}

καὶ γὰρ αἶμα αὐτῆς ἀπὸ τῶν καὶ ἡ μέλαινα σὺν ἡμῶς ἡμῶς [καὶ ἀνθρώποις] ἐργάζεται. ^{J. III. 241}

¹ Inverso ordine in omnibus libris legitur: *καὶ δὲ αὐτῆς ἀπὸ τῶν καὶ ἡ μέλαινα σὺν ἡμῶς ἡμῶς* restituui supra geminum transponendo.

B. II, 415.
J. III, 169.

6. Et prior illa interpolatio in Muscae Laude deprehensa, ita etiam emblemata, quod in librum¹⁾ De Luctu irrepsit, conexum cogitationum plane disturbat. Legitur enim in oratione illa adulescentis modo mortui, quem auctor facit *παρατηρούμενον τὸν Μάχον καὶ τὸν Ἀδωνία πρὸς ὀλίγον τοῦ σιτηρίου ἐπιμαρτυρεῖν καὶ τὸν μακρὸν παύσαι ματαιώματα*, sic:

cap. 18: ὅρα μὲν ἰόθι σὶ ἀνιῶ καὶ διανοῶ τὸν παρ' ἡμῶν ζόγον καὶ τὸ πολλὸν σκότος, [καὶ δέδωκε, μὲν σοὶ ἐπιμαρτυρῶ καὶ μακροχρόνιος ἐν τῷ μνήματι,] καὶ δὲ πρὸς ταῦτα λογίζεσθαι οὐ τῶν ὀφθαλμῶν διασπέντων ἡ . . . κατέντων οὔτε σκότος οὔτε γῶς ὅρῃν δὲν ἐκαστόν τινα.

Ipsē senties illud καὶ δέδωκε . . . μνήματι eo quidem, quo legitur loco, ferri non posse; nam nihil omnino cum hac tota cogitationum serie habet commune. Adscriptum fuisse videtur margini subsequēntis capitis 19, ubi exstat:

τί δὲ ὁ ἐνέχῃ τοῦ νόγον λίθος ἐστειγερωμένος;

Idē igitur revertatur.

B. I, 288.
J. III, 135.

7. Inepta sede non minus evidentēter convincitur fraus in cap. 6 Anacharsidis.

Ibi enim Solon rogatus ab Anacharside, ut de utilitate exercitationem ab Atheniensibus in gymnasiis factarum se doceret, ante grandem illam ac praeclaram laudationem (cap. 14 sq.) hoc solum dicit:

οὐ μανία τὰ γινόμενά ἐστιν. οὐδ' ἐγ' ἔρχει οἷοι παύσαν ἀλλήλους καὶ καλίσαν ἐν τῷ ἀγῶνι ἡ ἐπιπείουσιν τὴν πόλιν. ἀλλ' ἔχει τινα χρεῖαν οὐκ ἀνεπαρκῆ τὸ πρῶγμα καὶ ἀλλήν οὐ μακρὸν ἐπαγγεῖ τοῖς σώμασιν. ἢ γοῦν ἐνδυναμώσης τῇ Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὸν εἰς καὶ ἀντὶς ἐστὶ τῶν πεπληρωμένων ἡ κακοτηγμένων οἷω σοὶ τὸ πρῶγμα ἡδὲ τε ἄρα καὶ λυσitteλές εἶναι δόξει.

Respondet autem Anacharsis:

ἡμῶν ταῦτα γένοιτο τὰ ὧς ἐλπίμα καὶ τετραρά. ἐμὲ δὲ εἴ τις ἡμῶν τοιοῦτό τι διαθήτῃ, εἴποιαι, ὥς οὐ μίαν παρεξωσμεθα τὸν ἀνιόντα.

De prima illa utilitate, quam laudare Solon visus est, tacet Anacharsis, ut vides.

Et postquam perrexil Solon:

cap. 10. καὶ τὸν ὀφειζόμενον ἀντὶς (sc. τῆς δόξης) πολλὰ τὰ δυσχερῆ ἀνασχόμενον ἐν ἀρχῇ τῷ ἴδι τὸ λυσitteλές καὶ ἡδὲ τε λῆος ἐκ τῶν καμύτων μετιμένει.

Anacharsis ironice interrogat:

τοῦτο γὰρ ὃ Σόλων τὸ τε λῆος ἡδὲ καὶ λυσitteλές, οὐ μανίαις ἀντὶς ὅσποια ἐστειγερωμένους . . . , πολλὰ πρότερον οἰκτιρίζαντες εἰ τὸ αἶς πλῆθος.

Liquido apparet ex his verbis a Solone nihil hactenus dictum esse de consilio et utilitate illarum exercitationum nisi generale, ut ita dicam, illud:

ἔχει τινα χρεῖαν οὐκ ἀνεπαρκῆ τὸ πρῶγμα et: ἡδὲ τε ἄρα καὶ λυσitteλές εἶναι σοὶ δόξει.

Et Lucianum ne potuisse quidem illam utilitatem ἀλλήν οὐ μακρὸν ἐπαγγεῖ τοῖς σώμασιν primo loco ut summam laudare, ipsa laudatio, quae nunc demum sequitur, demonstrat. E qua munus conferas

cap. 15. τὸς ἀσκήσεις ταύτας προσημαίναμεν ἀντὶς καὶ διατινῶν τὸ σῶμα καὶ μακροχρόνιος οὐ μόνον εἶναι τῶν ἀγῶνων . . . , ἀλλὰ μῆζόν τι ἀνέσσει τῇ πόλει ἀγαθόν ἐκ τούτων καὶ ἀντὶς

¹⁾ Pseudo-Lucianum.

[illegible]

Prae ciusmodi fructibus illi utilitati, ut vides, recedendum erat. Eo magis igitur recedat supra.

8. Perincommodo loco altera quoque adnotamenta in contextum huius libelli inserta est. B 1 25
Legitur enim in oratione illa Solonis de educatione pueroena Atheniensium: J 11 116

cap. 21. τὴν μὲν τοῖσιν ὁρχίζῃ μορῶν τὸ ἑσθλὸν καὶ ἐφελκυμίζῃ ἐνδορὸν ἔχοντα καὶ γυνήσιν
 γυνήσδεσσι καὶ τοῖσδε ἑνὶ ἐπιβουλίᾳ δίδωσιν αὐτοῖς. τοῖσδε δὲ ἑὸν σῶμα ἐνδορὸν γυναικὶ
 καὶ ἑὸν πνεῦμα καὶ λόγον ἀφαιρῶντες ἐν αἵματι καὶ σπέρματι ἀφαιρῶντες, καὶ ἐκκαίουσιν αὐτοὺς
 καὶ ἑσθλὰ ἀφαιρῶντες, οἱ δὲ καὶ ἐκκαίονται ἐκκαίοντες αὐτοὺς καὶ τοῖσδε δίδωσιν ὁρχόμενοι καὶ
 μαζῶν καὶ πρὸς αἱμῶν ἐκκαίοντες, ὥς καὶ αἱτοὶ ἔδωκεν καὶ δυνάμειν αὐτοῖς ἐν τῷ
 ἔσθλῳ. [οὗτα τοῖσδε Ἡσίοδος καὶ ἑὸν καὶ Ὀμήρου ἐπιτάγματα]. ἑσθλὰ δὲ ἐκκαίουσιν πρὸς
 τὴν ἀνδρείαν . . .

Sententiola illa per se fortasse tolerabilis, si a Solone (Luciano) esset prolata, prolata certe esset aplo loco, in fine emendationis antecedentis. Sed ibi cum ea ipsa sedes, qua legitur, huiusmodi alienae manus est argumentum.

Adscripta autem videtur ab interpolatore, qui suam ipsius eruditionem ostendere cupiebat, cuius generis complures in Luciano grassati sunt.

At hi homines interdum ne eius quidem loci, quem augere studebant, sensum recte intellexerunt.

9. Manifestum huius stultitiae exemplum tenemus in cap. II Charontis. B. 1. 49

Hi enim Charon, qui tunc primum aurum vidit, proficitur: *οὐχ ὅσοις ἐν ἀργύρῳ* E. III. 2. 100
ἀνὰ λόγους, et ironice addit: *οὐ μὲν ὅσοι ἐν αὐτοῖς, ἐν δὲ χρυσῷ οὐ γίγνεται αἶψα*, J. IV. 292

Hermes autem respondet non minus ironice: οὐ γὰρ αὐτὰρ, ἄνθρωποι, τοῖσι καὶ διὰ τοῖσι καὶ ἐπιβοῶμεν καὶ λυγίνομεν καὶ ἰπποαζίνομεν καὶ γόνομεν καὶ δόνομεν.

Interpolator, si hanc acerbam ironiam sensisset, non potuisset adhibere:

2011 11 15 2011 11 15 2011 11 15 2011 11 15 2011 11 15

Sed eam non sensit atque hoc stulto emblemate totam loci venustatem pessum dedit.

Nihil iuvat Sommerbrodtii coniectura: *zetu izant nezant*, quia vitium, ut intelleges, non tollitur.

Ceterum etiam Eula mihi videtur: scripsit enim, in vehementer erro, interpolator
 re vera: *ταὶ ἀλοῖς ἀεζοῖς* cogitans nimirum de Argonautis.

Sequitur etiam *zōg darzōrōn*, sed aut hoc aut antecedens illud *zōg darzōn* necesse est in marginem ablegetur, nam alterum alterius merum est interpretamentum.

10. In cap. 16 eiusdem dialogi narrationi pulcherrime gradatim procedenti praecipue subito interpolatio intervenit totumque illius loci sensum conturbat. Hermes enim ibi, postquam Charonti e Parnasso, Oeta, Ossa, Olympo in argenteam altitudinem cumulatis maria, terram, fluvios, oppida, deinde etiam homines eorumque spes, cupiditates, inimicitias, superbas monstravit, haec omnia irrita ac vana esse illi ostendit verbis:

ἦν δ' ἐνενεός, καί ποτε καὶ τὰς Μοῖρας ἔνω ἐπιχλωθούσας ἐκείνῳ τὸν ἀγχιόν. ἐγ' οὐ
ἐπὶ τοῦτο ξυμψέβηκεν ἡλικίας ἐκ λελαιῶν νημάτων. ὅπως καθεύειν ἀρέσκειά τινα κατα-
παύνομαι ἐγ' ἔκαστος.

Ad quod Charon: ὅπως μὲν λελαιῶν ἐκείνῳ νῆμα ἐπιπλεγμαίνον γε τὰ πολλὰ
τοῦτο μὲν ἐκείνῳ, ἐκείνῳ δὲ ἄλλῳ.

Hoc in conexu illud ἐκ λελαιῶν νημάτων non modo supervacaneum est, sed plane
ineptum. Nam quod illo loco vel maxime affirmandum erat, subiectos esse homines omnes
voluntati alienae et ex ea pendere, id additis illis verbis ἐκ λελαιῶν νημάτων videri potest vel
potius videatur necesse est debilitari. Ipse quidem Charon non potest alium eis tribuere
sensum quam hunc: vincli sunt, sed tenuissimis tantum filis, quae facillime ob ipsam
exilitatem dirumpi possunt: rupto autem tali filo simul deletam esse vitam eius, qui ex illo
pependerat, nondum scit; id ei rectissime subsequentibus demum explanatur verbis:

ὅπως δ' οὐρ ἀπὸ λελαιῶν χοιμαίνοντες ἡλικίας etc.

Sed res perspicua est nec pluribus verbis opus.

B. II, 275.

II. Apertissime cum ipsis scriptoris verbis pugnat interpolatio in cap. 36 libri¹⁾ De Saltatione.
Sed ut evidens fiat, quattuor capita tota fere exscribenda sunt.

J. II, 221.

cap. 35: ἢ τὸν ὀρχιστὴν αὐτὸν ἔχειν χορὴ καὶ ὅπως δεῖ ὑπαλίσθαι καὶ ἃ μεταβιβάζειν . . . ἔδει
σοι δίδωμι, ὥς μέλιτος οὐ τῶν ἡρόδιον . . . ὅσων τὴν τέχνην, ἀλλὰ πύσης παυδίστως ἐς τὸ
ἐκρούταιον ἀγχιτρομέην.

οὐ μὲν οὐδὲ ἡμεροζιῆς ἀγείρειν . . .

οὐκ ἀνέλλασται δὲ καὶ γουαζιῆς καὶ ἀλεσιζιῆς . . .

cap. 36: ἀπὸ πάριων δὲ Μνημοσύνης καὶ τὴν θεγαίρα αὐτῆς Πολύμνηαν ἡλίων ἔχειν
αὐτῇ ἀρόχεται, [καὶ μετ' ὑπαλίσθαι τιθεῖται ἃ τῶν παριῶν καὶ γὰρ τοὶ τὸν Ὀρχιστὴν
Κλέωντα τὸν ὀρχιστὴν εἶδεναι χορὴ "τὰ ἰ' ἑόρτια τὰ ἰ' ἐσσόμενα ἀπὸ ἰ' ἑόρτια", ὥς μηδὲν
αὐτὸν διαλεθεῖν ἀλλ' εἶναι ἀρόχιστον τὴν μνήμην αὐτῶν].

cap. 37: ἡ δὲ Λάσσα . . . χορηγία ἡ παλαιὰ ἱστορία ἐστίν, ὥς προδίων, καὶ ἡ ἀρο-
χιτρος αὐτῆς μνήμη καὶ μετ' ἐπαλειῆς ἐκιδεικνύει, ἀπὸ γὰρ χῶρος ἐκείνης . . .
ἀρετῆμων χορὴ αὐτὸν ἡλικία εἶδεναι ἔχει τῶν καὶ τὴν Κλεόμαχον τοῦτον
γὰρ τῷ διασιγῆμαι ἀρετοσίῳ ἡμῖν ἡ τοῦ ὀρχιστοῦ πολυμέθεια. — Jam

sequitur longa omnium Graeciae fabularum enumeratio, quam sic auctor complectitur
cap. 61: ἀνελόντι δὲ αὐτὸν οὐδὲν τῶν ἐκ τῶν Ὀρχιστῶν καὶ Ἡσόδου καὶ τῶν ἀρεσιῶν
ποικιλῶν καὶ μέλισσι αἷς παρρησίας λεγομένων ἀγροῖσιν, ἡλικία ἡλικία ἀρο-
χιτρος . . . τῷ ὀρχιστῇ . . . κείσθαι ἀναγκαῖον.

Nonne vides falsum esse quod affirmatur verbis

καὶ μετ' ὑπαλίσθαι τιθεῖται ἃ τῶν παριῶν καὶ γὰρ . . . εἶδεναι χορὴ τὰ ἰ' ἑόρτια τὰ ἰ' ἐσσο-
μενα ἀπὸ ἰ' ἑόρτια?

Minime enim ἡλικία saltatori necesse est meminisse; neque τὰ ἑόρτια neque τὰ
ἐσσόμενα ei opus est scire; nam sola τὰ ἰ' ἑόρτια, sola ἡ παλαιὰ ἱστορία est τῶς αἰς χορηγία.

Sed non solum sensus, sed ipse etiam sermo, illud ἀνελόντι praecipue, sat evidenter
demonstrat totum hunc locum proscribendum esse.

¹⁾ Pseudo-Luciani, ut plerisque hodie videtur.

Voluit autem haud dubie interpolator, ubi annuadentibus quibusdam Libanis versibus Homericis Iuliat, eundem Iulium Iulere atque ostendere se quippe, ut eos dicimus, suos poetas nosse.

12. Cum haec fraus superlative veritatis maxime convincatur, ex contrariis convehitur interpolatio, qua narratio insani amoris, quo adolescens quidam in Venerem Praxilem etiam inflammatus, frigide delumbatur.

In cap. 15 et 16 Amorum hanc illius descriptionem invenimus:

ἐξ ἰγὺς ἐκθονίζε' αὐτίκ' αὖτ' ἐκθροσύβροντα ὄφθον' ἐκθροῦντα καὶ αὖτ' ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν
ἐβλάδιζεν ὠχρόει, ἵνα δ' ἄλλ' ἐκθροῦν' ἐκθροῦντα ἰγὺς ἀπὸ καθίζοντα ὄφθον' ἐκθροῦντα
δεινέωνος ἰγὺς αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν
λαλῶν ἐκθροῦντα ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν
ἰσχυρὸς ἔκθρον' καὶ ἰγὺς [αὐτίκ' αὖτ'] ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν

P. II. 247

L. III. 107

Μαλίζον! Proinde quasi tanto amorī ulla arbor vel incububum amatoe nomen sit — nimis dura!¹⁾

13. Interpolatio vix minus languida adglutinata est capiti 19 Fugitivorum.

Legitur enim in oratione illa, qua Philosophia philosophos apud Iovem accusat:

ἂ μὲν γὰρ ἐν τοῖς συμποσίοις δοῶσι [καὶ ἂ μὲν ἔσονται] αὐτῶν ἐν τοῖς λέγειν καὶ αὖτ' αὖτ'
ποιῶσι αὐτὸς αὐτὸ καὶ ἀποδοῦναι αὐτὸς μὲν καὶ ποιεῖν καὶ λαμβάνειν καὶ
γίγνεται γίγνεται:

B. I. 247

F. II. 247

J. III. 147

Sommerbrodt, qui sensit his in verbis non recte se habere illud καὶ αὐτὸν ποιεῖν, correxit καὶ ὡς μὲν ἔσονται, sed correxit interpolatorem. Ipse enim Lucianus nihil mihi scripsisse videtur nisi:

ἂ μὲν γὰρ ἐν τοῖς συμποσίοις δοῶσι αὐτῶν ἐν τοῖς λέγειν.

sed revocavisse his verbis in memoriam lectorum omnia illa philosophorum vitia depicta a se in „Symposio“, quod ante Fugitivos scriptum esse, si non aliunde constaret, hoc uno loco probari posset.

14. Eliam insulsius additamentum infertum est in cap. 3 Rhet. Praec.

B. I. 66

L. III. 153

Deridet hoc dialogo Lucianus misellos illius aetatis rhetores ita, ut stultissimo quidam artis rhetoricae, a quo fingit se esse consultum, omnes illorum vanitates — specie commendantis — depingat eique suadeat — ironice nimirum —, ut illas imitetur. Ac duas illi dicit (cap. 7—10) esse *ἀρῶντες* ferentes ad Rhetoricam *ἐγὼ* *ἐκθροῦντα* sedentem, quarum:

alleram esse *μαζοῦν*, *ἀρῶντα*, *ὄφθον*, *καθίζον*, *ὄφθον* *αὐτὸν*, *καθίζον*,
alleram *καθίζον*, *ἐκθροῦντα*, *ὄφθον*, *καθίζον*, *ὄφθον* *αὐτὸν*, *καθίζον*.

Sed illa ardua ac longa via paucos tantum veterum esse enixos, sicut Hesiodum, Platonem, Demosthenem; iam hac propiore atque incunda via delecta omnes videlicet bene sanos ea uti. Se quidem ipsum quoque difficile illi se commisisse, sed iam sibi persuasisse se tum fuisse stultissimum.

Huius vere urbanae simulationis ironia omnis una vocula ipso initio a rustico aut interpolatore addita plane debetur. Legitur enim in capite 3:

οὐ σὺ καθίζοντα ἰνα αὐτὸν ὄφθον ... ἐκθροῦντα καὶ ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν ἀπὸ δεισέ' αὐτὸν

¹⁾ Cf. W. Müller: „Ich schütt' es gern in alle Runden ein“.

καὶ τῆς οὐρεσιότητος τοῦτ' ἴσται, οὐ γὰρ ἴδιόν τι ἔχει καὶ ἐνιοισιούσης καὶ ἐλαττωτέρας καὶ χειρότερης . . . ἄριστον ἐπιστήμῃ τῇ ἑξοχῇ καὶ . . . ἐπὶ τὸν ἐπιβληθεῖ . . .

Est sane vera Luciani sententia illam viam esse *κατερίη*, et nunquam ob id ea posse ascendi; sed veritati in simulatione non est locus.

Sufficeret iam hoc unum argumentum ad condemnandum illud *καὶ κατερίη*, etiam si non accederet alterum neque id levioris momenti. Reservavit enim Lucianus veritatem in ultimum totius dialogi finem, ubi deposita tandem simulatione palam invehens in rhetores acerbissime proficitur (cap. 26):

Παρήμενοι μὲν οὖν τοῦτο μαρτυροίμεθα, οὐ μὴ τῷ νόμῳ ἡμῶν κεκατέχεται ὁκνήσαντος γαρήνεις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἔρωτι καὶ — ἰσχυρῇ τοιτέσθαι τῇρ' ὁδῷ!

Patet huius veritatis non minus quam illius simulationis totam vim stulta illa interpolatione frangi. Ergo expanse *καὶ κατερίη*, quod invecum esse vides ob antecedens *καὶ ἐρίη*.

- B. I. 70. 15. Reliquia huius dialogi pars expletur oratione, qua Lucianus rhetorem eiusmodi ipsum
J. III. 181. facit alteram illam viam commendantem. Haec autem oratio quattuor concepit vitia, quorum unum iam detegam, tria in altera huius dissertationis parte indicabo.

Legitur enim in cap. 14:

Ἰστω μὲν οὖν . . . μᾶλλον δὲ ἴδιον προχῶσι μηδὲν ὁκνήσας μηδὲ πεισθίμεις, εἰ μὴ προτιθέσθης ἐκείνη τὴ ἀπὸ τῆς ἡγεμονικῆς, δόσσα ἢ ἄλλῃ προπαιδεῖε τοὺς ἀνοήτους καὶ πειρώεις μετὰ πολλοῦ κεκατέον ὁδοποιεῖ, οὐδὲν γὰρ ἐνίων δέξασθαι, ἀλλ' ἐνέπαισις ποῶν . . . ἔμμεναι.

In verbis *δόσσα ἢ ἄλλῃ προπαιδεῖε τοὺς ἀνοήτους* . . . *ὁδοποιεῖ* neque pronomen *ἄλλῃ* potest intellegi, neque intelleguntur, ut grammaticae loquar, duo nominativi. Nam *δόσσα* nominativus est, est subiectum, non potest esse accusativus; ipsa enim illa elementa, *ἐκείνη τὴ ἀπὸ τῆς ἡγεμονικῆς*, viam patefaciunt. Ergo alter nominativus ultro excedit. Neque difficile est erroris originem et progressum perspicere. Adscripsit enim, ni fallor, librarius ad verba *ἐκείνη τὴ ἀπὸ τῆς ἡγεμονικῆς* vocabulum ipsi forlasse usitatum, sed minime bene Graecum sic: *ἄλλως ἢ προπαιδεῖε*. Deinde factum est quod assolet.

- B. I. 197. 16. A Rhetorum Praeceptorum transeamus ad philosophorum discipulum, ad Hermotinum.

- E. H. 2. 202. In capite 61 huius dialogi Lycinus, postquam demonstravit Hermotimo singulas philo-
J. I. 502. sophiae scholas non posse ut vīna *ἐπὶ ὀλίγον τοῦ γένους* cognosci totas, sed totam ad id
s. I. 2. 154. uniuscuiusque disciplinam esse inhibendam, sic pergit:

ἄλλως τι ὁ μὲν ὅσον ἀξίῳ ἐκείνῳ τὸν νόμον ὡς κοινὴν τοῦτο, ζημιώσαι ἔν τὸν κατεχόν . . . φιλοσοφίᾳ δὲ οὐδὲν ἔν τούτῳ τεθεῖ, ἀλλ' ἐν οὐ κατεχόντα τῆς οὐδὲν τι ἐκείτῳ ὁ νόμος γίγνεται οὐδὲ ζημιώσεται ὁ κατεχόν, ἐπεὶ γὰρ κατὰ τῇρ' ἀπορίᾳ τὸ κοινὸν ἐκείνῳ.

ἔς τὸ ἐκείτῳ τῇ ὁ τὸν ἀναίδων νόμος ἐκείνῳ μὲν γὰρ τὸ ἐκείτῳ οὐ σιγῇ, ἀλλ' ἐν οὐδὲν ἐκείτῳ δὲ ἔν ἀγέλης τι, ἐκείτῳ τὸ κοινὸν γίγνεται.

Hanc vero? *Ἡλίον γίγνεται*? *Οὐκ ἐκείτῳ ὁ νόμος γίγνεται*, ut Lycinus ipse verbis antecedentibus recte dixit. Nam agitur hoc loco de ipsa philosophiae materia, quae communicatione non minuitur, sed eadem semper manet, non agitur de facultate docendi, cui aequae *ἐπὶ τὸν ὁμοῖον ἀνέχεται*, ut legitur in cap. 35 Anacharsidis, *ὡς οὐ ἐν ἐντὶν ἐκείτῳ τοῖς τοῖς, τοῖς δὲ κατὰ μᾶλλον ἐκείτῳ κατὰ τὸν κατὰ τῆς ἐκείτῳ μᾶλλον*.

Quod cui ex antecedentibus non satis liquet, is conferat quod idem Lycinus contra initio capitis 81 alium facit respondentem philosopho mercedem poscenti:

ὁ ἡμῖν τρεῖς αὖτις ἔχει ἔτι καὶ αἶμα, καὶ αἰθεὶ ἐξαιρούμενος γέγονε αὐτῶν μαθηματικῶν.

Quid igitur? Fortasse hunc sensum unice verum nostro quoque loco restituere possumus, si inserimus *ισοσῶδες* vel *ισοστικῶς* ante *αἶμα*.

Sed etiam aliae in illa comparatione insunt difficultates, quae ne sic quidem tollantur. Obversabatur haud dubie ei, qui illam scripsit, haec oppositio:

ὁ τῆς φιλοσοφίας αἶμα $\left\{ \begin{array}{l} αἰθεὶ ἐξαιρούμενος γέγονε, \\ \text{sed manet plenus,} \end{array} \right. \quad \text{ἐπιρροὴ γὰρ τοῦ ἐξαιρούμενου,}$

contra ὁ τῶν *τεταίδων* vacuum, ἐκ ἐκ

Neque tamen illi contigit, ut ea sagacitate, quam in Luciano admiramur, hanc simplicem oppositionem exprimeret.

In ipsa quoque verborum compositione nomihil est vituperandum. In verbis

ἐπιρροὴ γὰρ τοῦ ἐξαιρούμενου, ἐκ τοῦ ἐξαίρου η ὁ τῶν *τεταίδων* αἶμα

nominativus ὁ αἶμα non habet, quo recte possit referri, et in verbis

ἐκτὶνος μὲν γὰρ τοῦ ἐξαίρουμένου αὐτὸ συνέλπει, ἀλλὰ διέρρητι τῶδες

permoesta est diversitas subiectorum, qua re Sommerbrodtius commotus esse videtur, ut in novissima editione verba ἀλλὰ διέρρητι τῶδες uncinis includeret. Sed partem tantum veri hoc loco vir ille doctissimus observasse mihi videtur.

Equidem habeo persuasum totam illam cum urna Danaidum comparationem non Luciano imputandam esse, sed scitolo alicui eruditionem suam mythologicam ostentanti, cuius interpolatorum generis vestigia iam altero loco supra (Nro. 9) deprehendimus et infra deprehendemus aliis locis haud paucis.

17. Multo leviori mendo corruptum est eiusdem dialogi caput 66.

B. I. 199

Lycinus ibi, ut demonstrat Hermotimo ne illud quidem esse *ἄδραστον*

F. II. 2. 208

ἀπειρίας (τοὺς φιλοσόφους) ἐνέδιδαι, τοῦ δ' ἀλλοτῆς ἄλλω τι εἶναι αἶμα μὴδὲν αἰτῶν τοῦ ἐξαιρούμενου.

L. I. 505

S. I. 2. 153

haec utitur comparatione: ἔστω ὁ μὲν ἀλλοτῆς ἀφαιρέσις ἡμῶν ἵκωσιν, οὐκ ἔστιν αἶμα ἕως τῆς ἵκωσιν εἰς τὴν χεῖρα λαβόν, ἐκτετασμένον ἐφαρτισθὲν δέκα πνέξ, ὁ τῶν αἰτῶν αὐτῶν αἶμα, αὐτὸ δὲ ἐκτετασμένον ὁ μὲν εἰς ἑνὶ, ὁ δὲ εἰς δύο, ὁ δὲ ἐκτετασμένον ἑπτάπνέξ . . . καὶ ὅπως ἄλλος ἄλλω τινα ἀφαιρέσις ἐνδέχεται μείναι καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἵκωσιν καὶ ἀλλοτῆς . . . αὐτὸ αἶμα οὐδὲ τοῦτο ἀδράστον, ὁ τῶν αἰτῶν ἄλλω ἄλλω ἀφαιρέσις εἰς τὴν χεῖρα ἐνέδιδε καὶ αὐτὸς αἶμα, μὴδὲν δὲ αἰτῶν γενναῖον ἵκωσιν ὁ ἀνὴρ χεῖρας ἔχει.

Satis erit verbo admonere delendum esse alterum illud ἄλλω perinepte ex superiori loco repetitum.

18. Tertia corruptela inest in capite 71.

B. I. 204

Loquitur ibi Lycinus de argumentationibus in falsa praemissa positis et docet necesse esse

F. II. 2. 212

ἐπὶ αὐτῇ πρῶτῃ καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν ἀποδείξεων ὑποτιθεσθαι τὴν ἀπαιτησίαν. Οἱ γὰρ ἐξαιρούμενοι εἰς τὴν χεῖρα εἰς τὴν πρῶτην ὅπως εἶναι ἔχει ὑποτιθεσθαι εἰς τὴν αὐτὴν ἀπαιτησίαν . . . οὐκ ἔστιν αἶμα ἕως τῆς χεῖρας λαβόν, ἐκτετασμένον δέκα πνέξ, ὁ τῶν αἰτῶν αἶμα, αὐτὸ δὲ ἐκτετασμένον ὁ μὲν εἰς ἑνὶ, ὁ δὲ εἰς δύο, ὁ δὲ ἐκτετασμένον ἑπτάπνέξ . . . καὶ ὅπως ἄλλος ἄλλω τινα ἀφαιρέσις ἐνδέχεται μείναι καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἵκωσιν καὶ ἀλλοτῆς . . . αὐτὸ αἶμα οὐδὲ τοῦτο ἀδράστον, ὁ τῶν αἰτῶν ἄλλω ἄλλω ἀφαιρέσις εἰς τὴν χεῖρα ἐνέδιδε καὶ αὐτὸς αἶμα, μὴδὲν δὲ αἰτῶν γενναῖον ἵκωσιν ὁ ἀνὴρ χεῖρας ἔχει.

L. I. 517

S. I. 2. 153

illo demum tempore deos coli esse coeptos: fictos sane esse a se homines ad similitudinem deorum, ita vero, ut essent mortales:

ὥς ἔοικε ironice pergit, *το δ' ἐ' ἐκείνους ἔμμεν θεοὶ τίσιν αἱ θύαι, θύαι καὶ εἰς γῆς καὶ θρύαλ' ἕρπετα*.

His ultimis in verbis, ut sana fiat sententia, alterutrum aut *καὶ* aut *θρύαλ'* oportet abesse. Quamvis autem lenior illa emendatio per se possit videri, verisimilior, ut talis, est haec ob id praecipue, quod in codicibus *θρύαλ'*, ut solent adnotationum, incerta sede circumfertur: legitur enim in aliis *καὶ θρύαλ' ἕρπετα*, in aliis *θρύαλ' ἕρπετα καὶ*, in aliis *ἕρπετα θρύαλ' καὶ*.

24. De hominibus mortalibus iam descendamus ad mortuos.

B. I. 1. 364.
F. III. 1. 221.
J. I. 1. 207.

In decimo Dialogo Mortuorum Charon et Mercurius cum compluribus mortuis, quos iam traiecturi sunt, colloquuntur, ut cogant unumquemque, priusquam naviculam conscendat, omnia, quae secum portet, aut *ἐλπίς καὶ φόβος* relinquere aut *ἐς τὴν λίμνην* abicere. Unus ex illis *ῥόμαιος* fert; hunc quoque ut abiciat Mercurius admonet, sic autem, ut legitur:

ἄγε ἐλπίς γῆς τὸ ῥόμαιος ἐρ' ἄδω γέγ' ῥόμαια καὶ ὠδὲν ὁρίζων ἀπέσται.

Equidem vix crediderim Mercurium hunc manu manumississe, ut ascenderet in terram ibique illud *ῥόμαιος* deponeret. Contra in loco ille quoque dicto obediens fuisse videtur, nam Mercurius continuo ad alium se convertit.

Sed in re perspicua non opus est multis verbis: adscriptum est illud *ἐλπίς γῆς* a magistello sollicito, ne quemquam oppositio cum subsequenti *ἐρ' ἄδω* effugeret. Ne autem eo expuncto quidquam desideres, respice iussa antecedentia:

ἀπόθω τῆς ποσυχίδας, ἀπορροθὼ τὸν ῥόμον, ἄγε τῆς ὀμορφίας, καὶ ἔλπε τῆς δόξης.

25. In undecimo dialogo Crates Diogeni de duobus captatoribus narrat, qui

B. I. 1. 366.
F. III. 2. 5.
J. I. 1. 213.

ἐθελούμενοι ἀλλήλους τὸν χεῖρον ἐκείνου ἐκείνου. In responso autem Diogenis legitur: *ἡμεῖς, ὁποῖα ἐρ' ὑπὸ βίῳ ἔμμεν, ὠδὲν τοιοῦτον ἐννοοῦμεν· τὸ γὰρ ἀλλήλων· οὔτε ἐργὸν ποιεῖ ἡδέϊμην Ἀριστοτέλης (!) ἀποδιδόναι . . . οὔτε, ὡς, σὺ, ὃ Κράτης, ἐκείνου καὶ ἡμεῶν ἀποδιδόντος ἐμοῦ τὸ χεῖρον.*

Eritne mihi multis verbis opus, ut demonstrum delendum esse illud *καὶ ἀλλήλων*, quod unde natum sit vides?

26. Sensus ipse eluciat interlitam esse sordem, qua maculatur cap. 13 De Mercede Conducti:

B. II. 1. 130.
F. I. 2. 160.
J. I. 1. 133.

κακότηχας οὖν . . . δι' οὗ σὺ ἐνὶ τοῖς τοσούτοις χρόνοις μέγιστον ἔλπε γενέσθαι ὑπόθεσις . . . πόρων δὲ ἐκείνων καὶ τῶν οὐ καὶ δούλων καὶ ἀργυρίων ἐν τῇ κακότητι καὶ τοῦτο δι' οὗ καὶ ἐν γῆς ἀποστρέφεται τὸ τοῦ κακότητος.

Quasi vero ex sorde quisquam — requiescat! De corruptela cogitari nequit: equidem nihil inveni, quod recte posset substitui, neque quidquam emblemate illo proscripto desideratur. Inventa autem interpolatio videtur in illum locum, quo de sorde agi omnino non potuit, e capite 24, ubi habemus:

ἔωθεν δὲ ἐν τῷ κακότητι ἐκείνου . . . σὺ κακότητις ἄρα καὶ κακὸν εἶναι τὸν χεῖρον ἔχον τῶν οὐ καὶ ἐν τῷ κακότητι.

27. Eundem fortasse interpolatorem zoologorum, ut ita dicam, deprehendisse mihi videor in capite 1 Alexandri, ubi legitur:

B. II. 1. 72.
F. I. 2. 2.
J. II. 1. 168.

Σὺ μὲν ὥσως . . . μύθος ἐν τῷτο καὶ γὰρ ὁ οὐτὸν οὐτὸν τὸ ποσυχίδας, ποσυχίδας τὸν ἄνθρωπον.

P. L. 84. 28. Eiusdem modi interpolatori eruditionem suam mythologicam ostendenti inutile additamentum debetur in capite 20 Promethei, ubi hunc invenies locum:

Cur autem non hanc voculam delere maluerim, colligas ex fine dialogi, ubi Mercurius discessurus Prometheus sic alloquitur: *ἐὼς ἔσθ' ἂν καὶ γὰρ ὅτ' ἐπὶ τοῖς θεοῖς ἔστιν ἡμεῖς ὅντιν' ἔστιν ἡμεῖς ὅντιν' ἔστιν ἡμεῖς*. ὅς παρθεῖς σε ἀναμενόμενον ἐπὶ τοῖς ὄρεσιν.

B. H.,	21.	32.	Histor. Conscrib. cap. 10:
F. I. I.,	44.		οὐκ αὖτ' ἐν τῇ λαοῖσι περιδρομῶν ὁξείαν μὲν τοὺς "ἰσχυροὺς ὁσώμενος [καὶ περιδρομῶν τοὺς
J. H.,	12.		σώμενος], εὐφροσύνη βλάπτει . . . ἐξιδέσμενος.
S. H. I.,	6.		

Nunquam mihi persuadebitur Lucianum ipsam, quod comparationibus tam elegant significaverat, idem propriis verbis tam moleste iterasse. Magistellorum exercitationes magis quam Luciani ingenium talia redolent.

Idem cadit in tres locos, ubi exquisitiora vocabula cotidianis videmus explicata.

33. Philopseud. cap. 7:

ἐλόμενος θαλίῃς ἐν ταρθέρον [καὶ ἀέριον].

B. I. 212

F. I. 2. 168

J. III. 196

34. Ver. Histor. I. 7:

ἄγθονον δὲ ἔν τὸ ῥιέναι [καὶ τοῦτο].

B. II. 43

J. II. 55

S. II. 1. 29

35. Dial. Mort. XV. 3:

ἄλλως τε ὁρῶν τῶν ἐνέκτων ὅσων τιθεῖται ἴσθι, αὐτοῖς μικρὸν δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς ἀγέμενος πέντως.¹⁾ γίγται δὲ ταρμαθῆναι καὶ²⁾ ἰς κοιτώνῃα τοῦ ταρμαθῆναι [καὶ τοῦ μὴ μόνον αὐτοῦ ταρμαθῆναι].

B. I. 373

F. III. 2. 25

J. I. 217

S. I. 1. 147

Omnibus his locis mera tenemus sciolorum interpretamenta, quae sentis quam procul abhorreant ab elegantibus illis variationibus, quae Luciano sunt in deliciis.

36. Finem faciat locus, ubi totam enuntiationem per se sat claram molestissime ab interpolatore repetitam videris, in cap. 41 De Mercede Cond.:

B. II. 141

F. I. 2. 192

J. I. 434

S. I. 2. 161

λογίζονται (sc. οἱ μισθολογῶντες), ὥς ἐξαργυρώσιν (sc. οἱ μισθωμένοι) αὐτῶν τε τοῦτο ἐκείνα εἰς γέρας ἀπόροια, ὥς ἑλάνια εἶδαι ἀχαλῶς καὶ γυνοῖς αὐτοῖς ἐπιτινχούσις, ἑλάνια γάρ ἀχαλῶς ὁμοιοὶ εἶσι τοῖς χαλλείσιναις ταύταις βιβλίαις, ἃν χρυσὸν μὲν οἱ ὁμηγεῖται, πορφυρὰ δ' ἐκισοῦσιν ἰς διγθέρα, τε δὲ εἶδον ἰς Θυέστιας εἶσι τῶν τέκτων ἐσιωμένους ἰς Οἰδίταις εἰς μίαν ξένων ἰς Τύρτους δὲ ἐδολγὰς εἶσι ὁρίων, τοιοῦτοι καὶ αὐτοὶ εἶσι, λαμπροὶ καὶ ἀγέμενοι, ενδοὶ δ' ἐν τοῖς πορφυρὰ πολλὰ ἰς τὰ τραγοῦδιον σκεῦοντες. [Ἐκείνων γὰρ αὐτῶν ἔν τῇ ἐξελίξει (1) δρῆμα σὺ μικρὸν ἐργάσις Ἐρμίδου νινος ἰς Σοφοκλέους τε δ' ἔξω πορφυρὰ εἶεντες καὶ χρυσοῦς ὁ ὁμηγεῖται].³⁾

Taedium pareret inanis et auribus ingrata iteratio, nisi risum moverent aurei umbelici, quibus interpolator corpora divitum exornat.

¹⁾ πέντως uncinis seclisit Sommerbrodt.

²⁾ καὶ omittit codex optimus Vaticanus 87. 20.

³⁾ Partem veri hoc quoque loco Sommerbrodt vidit, qui in novissima editione anno 1886 in lucem prolata uncinis inclusit ultima verba *τε δ' ἔξω πορφυρὰ εἶεντες καὶ χρυσοῦς ὁ ὁμηγεῖται*.

Ipse meam conjecturam iam initio anni 1887 viro doctissimo F. Rohde probavi.

II.

Hanc partem ita instituam, ut primum eos locos proferam, qui mutando, deinde eos, qui supplendo, denique qui transponendo mihi videantur esse sanandi.

Atque initium faciunt tres loci, in quibus offensio eiusmodi est, ut etiam de interpolationibus cogitari possit.

B. I. 324. 1. In capite 16 Charontis, de quo supra iam dictum est,¹⁾ legitur:

ἐν δ' ἀντιθέσει, παύσεται καὶ τὰς Μοῖρας ἀπὸ ἐκτελέσεώς· ἐκείνη τὸν ἀνταρξίον, ἃς οὐ γινώσκοντες ἐξηπάτησαν ἄπειρας [ἐν ἐπιπῶνι γινώσκοντες], ὅσας καθέτω ἀνέχρει πρὸς καταδύοντα ἐκ' ἑκάστου ἀπὸ τῶν ἀνταρξίων.

Ferri nequit pluralis *τὴν ἀρχαίων*: nam cogitarunt sane veteres de compluribus Parcīs, sed nunquam de compluribus earum fasis, quod qui nescit eum doceant ex ingenti documentorum copia certissima haec:

Platon, De Re Publ. lib. X p. 617 c: καὶ ἡ γὰρ κλειδίη τῆ δεξιᾶ χειρὶ ἐγκαταμένειν συνεπιστρέφειν τοῦ ἀριστερίου τῆ ἔξω πτερύγεσσι. . . . ἡ δ' Ἀρετοῦ τῆ ἀριστερῆ πρὸς ἐνὸς αὐτῶν αἰσῶν, ἡ δὲ Δύξις ἐν αἰσῶι ἐκείνῳ τῇ χειρὶ ἐγκαταμένει.

Pseudo-Aristot., De Mundo 7: *τὰ ἀπὸ τῶν Μοιρῶν καὶ τὸν ἄνθρωπον.*

denique ipsius Luciani praeter hunc ipsum locum, de quo agitur, Jup. Confut. cap. 1:

οὐδὲν ἔσται, ἢν μὴ αἱ Μοῖραι διατίθουσιν, ἀλλὰ πάντα ὁλοσὶ γίγνεται, ἔτι δ' ἰφ' ἰοφίωρ
 εἰσερχόμεναι σισυφόνειά τ' ἐδρὺς ἐξ ἀοχλῆς ἔχουσιν ἐμειχλωσάντων ἔχει τὴν ἀποβάν.

et eiusdem dialogi cap. 4, 6, 11, 19.

Ne autem ulla restet dubitatio, addo etiam in omnibus monumentis adhuc repertis, in quibus Parcae fictae sunt, unum tantum *diocletor* inveniri.²⁴

Quae cum ita sint, illud *dio ior diq̄xtior* aut delendum est, quod salvo Luciani sensu fieri potest, aut refingendum in *dio ior diq̄xtior*.

B. I. 79. **2.** Satis miror adhuc intactum relictum esse caput II Rhetor. Praecept., ubi omnes editores J. III. 189. eum libris mss. exhibent;

τοίωτο τοίωτον ποσὲλθον καὶ λαμβάνεις πλείων εὐτίχα ἡμῶν καὶ, ὡς ὁ νόμος ἐστι εὐτίος, βεβαιῆς ἐν τοῖς λόγοις ἀποταμί καὶ ἀποτίσθαι.

Procul dubio aut ciciendum est illud *ὄρουζι* aut scribendum *ὄς ὄρουζι αἰῶς αἰῶρ* vel *ὄς ὄρουζι αἰ αἰῶς*.

² *ibid.*, l. 10.

²⁾ Weleker: *Zeitschrift für Geschichte und Auslegung der alten Kunst* I pag. 197 ff.

R. Schneider: Abhandl. des archäol.-epigr. Seminars der Univ. Wien: „Die Geburt der Athene“
pag. 34, tab. I, 1 et Baumeister: Denkmäler p. 219 fig. 172.

Wieseler: Denkmäler II, s. 38a, s. 41.

Clarae: Musée des sculptures pl. 215, 30.

Baumeister: Denkmäler fig. 523.

3. Initium capitis 3 duodecimi Mortuorum Dialogi sic traditum est:

B. I. 117

Ἀλέξανδρος δὲ παρῶν ἄρχην προέμβον ὑψέτω καὶ ἐν τῷ ἐξουσίῳ τοῦ ἀρχιγεωμέτρως ἡγεῖται·
 ἡγεῖται ἡγεῖται, ἐπεὶ δ' οὐδ' ἐνέχεται τε καὶ τὸν ὀλίγον ἐκτείνει· τορνεύει ἐν Ἀσπίδι
 τε καὶ Ἀρβύλοις ἐκράτιστα, ἀποσας τὸν παρῶν προσηνέσθαι ἔβου.

F. III. 2

J. I. 213

S. I. I. 146

Lucianus verbum *ζωαίνε*, ubi significat vincere, constanti usu composuit cum genetivo, ut in huius ipsius dialogi capite 2: *Γαλαίων ἐκράτιστα*, cap. 4: *εἰ μὴ ἐν αὐτοῖς ζωαίνονται*, cap. 6: *τὸν Ἰαλῶν ἐκράτιστα*. Cum autem nihil causae dicas, cur Lucianus hoc uno loco aliter scribere maluerit, aut hic quoque ad omnium ceterorum normam redigendus est, aut, id quod mihi quidem antecedentia respicienti verisimilius videtur, eliminandum est verbum *ἐκράτιστα* et una cum eo illud *τε* additum post *ἐνέχεται*.

Non dubia emendatio esse mihi videtur in omnibus reliquis huius partis locis, quoniam ex ipso, qui requiritur, sensu non minus facile tradita lectio redargui potest quam restitui gemina.

4. Falsum tempus verbi invenies in capite 38 Demonactis:

B. II. 11

προσβήτων τινὸς Ῥωμαίων ἐσωματωέντος [καὶ] ἑνὶ ἐνόμιον αἰετῷ περὶ τὸν ἐνταῖον
 ἐλιδειξαμένον καὶ ἐρωτηθέντα· τί τοῦτο σοί, Ἰουλιανέ, μετὰ ἀρχιγεωμέτρως ἔδοξε; καλῶς, ἡγεῖται.
 ἄν ξύλον ἀνταγωνιστῆν ἔχης.

F. II. 1, 207

J. II. 283

Expectamus aut	αὐτῷ	σοί	μετὰ ἀρχιγεωμέτρως	ἔδοξε;
aut	αὐτῷ	σοί	μετὰ γεωμέτρως	ἔδοξε;
Nemo sane poterat ad αὐτῷ	σοί	μετὰ ἀρχιγεωμέτρως	ἔδοξε;	
respondere: καὶ αὐτῷ	(σοί)	μετὰ ἀρχιγεωμέτρως	ἔδοξε).	
ἄν ξύλον ἀνταγωνιστῆν		ἔχης.		
Idem autem caderet in αὐτῷ	σοί	μετὰ ἀρχιγεωμέτρως	ἔδοξε;	
Ergo verum est:	αὐτῷ	σοί	μετὰ γεωμέτρως	ἔδοξε;

5. Initio capitis 15 Abdicati exstat:

B. II. 161

τοῦτο γὰρ μετῴξω σὺ μοι τοιτέιν ἑνὶ ἐμῇ ἐντοργιστῶν, ὅς σ' οἶε εἶναι ὡς τοι οὐκ
 ἀναγκαῖον εἶναι θεομαχίας ἔχον αἰετῶν, ἀλλ' ἡλιόθεος καὶ θεομαχίας . . . ἡμῶς . . . ἐντοργιστῶν . . .
 ἐβούλευσα.

J. II. 110

Sine mora pro ὅς reponendum est *ὅτι* collato, si exemplo in re evidenti opus est, eiusdem libri capite 1: *ἐκτείνω δὲ χειροτόμους ἐν δεσποχῶ, ὅτι ἔχλημα μὲν ἴδιον αὐτῷ ἔχω*.

6. In narratione Philopseudis, ex qua natum est venustissimum illud Goethii nostri odarium

B. I. 224

F. I. 2, 138

J. II. 213

„Der Zauberlehrling“, duo insunt vitia, quorum alterum videbis ex altero ortum esse. Narrat enim Euerates cap. 36: *ἔγω . . . λαβὼν τὸ ἐντορὸν σχηματιστῶς ἡμῶς ἐν αὐτοῖς τὰς ἀνέλαβας ἐκείνων ἐδωκόμην, ἐπεὶ δὲ ἐμπελάμενος τὸν ἀντορὸν ἐκρούσθαι, καὶ τοῖς ἡγεῖται καὶ μετὰ ἐδωκόμην, ἀλλ' ἔσθαι αὐτῶς ἐντορὸν, τοῦ δὲ αὐτοῦ μοι ἐντορὸν ἔβου, ἀλλ' ἐδωκόμην αὐτῷ, ἔχον δὲ ἐντορὸν ἐντορὸν ἐκρούσθαι καὶ αὐτῶν ἐντορὸν ἐκρούσθαι, ἔγω δὲ ἀντορὸν . . .*

Et finita hac oratione rogatus a Deinomacho:

ἐν ὅν αὐτῶν καὶ ἐκτείνω, ἀντορὸν τοιτέιν ἐκ τοῦ ἐντορῶν; respondit:

εἰ, τίς, ἐξ ἡμῶν γι, αὐτῶν γὰρ αὐτῶν τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν, ἔγω δὲ αὐτῶν ἐντορὸν, ἀλλ' ἀντορὸν ἐκτείνω ἐντορὸν ἐκτείνω καὶ αὐτῶν ἐντορὸν ἐκτείνω.

¹⁾ cfr. I, Nr. 22.

Illud *ἐπεριζωῶν* eo, quo legitur, loco, ferri non potest, potest ferri solum post antecedens illud *ἀλλ' ἐδωγαγοῦν ἀνί*. Sive autem transpositionem habemus a librario factam sive interpolationem, facta est haud dubie respecto capitis fine: *ἢν οἷον ἐπεριζωμένην*.

Sed hoc ipsum *ἐπεριζωμένην* iam corruptum erat secundum antecedens *ἐπιζωοῦν* ex *ἐπεριζωμένην*, quod unice illo loco verum est. Nam *ἔδωγ* sane *ἐπιζωοῦν*, οἷον vero *ἐπεριζωοῦν*. Diserte hoc ostendunt hi loci:

De Merced. Cond. c. 2: *διχοῦμενοι . . . ὅσα πράγματα παρὰ τὸν πλοῦν ὅλων ἐπέμειναν ἢ ὠπῶντες ἢ περιῶντες ἢ ἐπιπεριζωόμενοι ἢ ἔλμυ*.

Navig. cap. 16: *ἐπιζωοῦσας τὸ πλοῦν, ὡς ἐπεριζωὸν εἶναι*.

Timon. cap. 18: *γῆρας βαλόμενος ἢν ἐπιζωοῦν, μὴ ἐπεριζωὸς ἐπιζωοῦν ἐπιζωοῦν ἀνίον*.

B. I. 209. 7. Multo levius vitium concepit initium capitis 2 eiusdem dialogi, quod *ἐν τριτάτῳ* emendabo.
F. I. 2. 103. Legitur enim: *ἢ πον χειμεριόχας ἢδὲ τινὲς τοιοῦτους, οἷς ἐμηνιος ἔρωσ ἀνίος ἐστὶ*
J. III. 192. *ἡρὸς τὸ πᾶθος*;

Requiritur *ὁ ἔρωσ οἷος* constanti Luciani usu, cuius exempla in unaquaque pagina abundant.

B. I. 122. 8. Minus aperta est corruptela, qua depravatur cap. 29 Galli. In meditatione illa, qua Simon
F. I. 1. 148. occultatas suas divitias mane perlustrans suspicatur fures eis supervenisse, legitur:
J. III. 34. *ἢ πότερ γὰρ ὁ Τίβιος τοῦτον οἷον μεγάλους ὠπῶνιζέται χθὲς ἐλέγειο ἢ ἢ γυναιξὶ ἐλλόβιον ἔωρῆσθαι πέριε δοξαῶν ὅλων*;

Num possunt duae enuntiationes, quales: *πότερ ὠπῶνιζε, ἢ ἐλέγειο ὠπῶνιζέται*; salvo sensu sic contrahi in unam, ut dicatur: *πότερ ὠπῶνιζέτω ἐλέγειο*? Minime.

Atque hoc quidem vitium evitatur scriptura *ὠπῶνιζερ ἐχθὲς ἐλέγειο δὲ τῷ . . .* quam complures codices praebent et Lehmannus suscepit. Sed forma *ἐχθὲς* nusquam apud Lucianum invenitur.

Id ipsum autem demonstrat vitii sedem positam esse inter *ὠπῶνιζε* et *χθὲς*. Quae cum ita sint, lenissima emendatione restituendum esse censeo:

ἢ πότερ γὰρ . . . ὠπῶνιζε; καὶ χθὲς ἐλέγειο τῷ . . .

Iam vero ipsius vitii sede deprehensa particulae *ἢ* et *δὲ* adglutinatae, ut locum laborantem fuleirent, ultro excidunt.

B. II. 225. 9. In Toxaride Lucianus Mnesippum, hominem Graecum, cum Scythia illo certantem facit,
J. II. 371. apud utram gentem *πλίον* sit *γλίας λόγος*. Toxaris autem postquam proposuit Mnesippo, ut ex sua uterque gente praeclara amicitiae exempla proferret, sic pergit in cap. 10:

ὡς ἔγωγε τοῦτ' ἔειπον ὅν μοι δοκῶ παραμειχῶν ἑταίρῳ εἶς ἀπομυθῆναι ἢν δεξιόν. ὁ τερ τῷ Σκυθικῷ ἐταίρῳ ἐστίν, ἢ γέροντος ἄλλου κατὰ γλίας νεοῖσθαι.

Illud *ὁ τερ τῷ Σκυθικῷ ἐταίρῳ ἐστίν* ferri non posse recte vidit J. Guttentag¹⁾ et sagacissime coniecit: *ὁ τερ ἑταίρος Σκυθικῷ ἐταίρῳ ἐστίν*. Sed partem tantum veri vir ille doctus vidit. Nam nihil aliud loci sententia postulat et fert quam

ὁ τερ ἑταίρος Σκυθικῷ ἐταίρῳ ἐστίν. Ne dubites, inspicere quaeso locum plane parallelum:

Saltat. cap. 4: *τοῖς . . . γυναιμέροις ὁμοῖος ἢν ἡς ἐδοδῆς τοῖς παύροις*.

¹⁾ In dissertatione, De subditi qui inter Lucianos legi solet dialogo Toxaride. 1860.

10. Initio Indicii Vocalium littera Σ accusationem suam sic incipit:

B. I. 58

Μέχρ' ἔτι μὲν . . . ὀλίγα ἰδιωκόμεν' ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐντα ἔντα λέγομενων ἐπὶ τῆς μεταφύσεως, ἢ ὅτι μετὰ τὴν ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἀλλὰ ἀλλὰ, ἐπεὶ δὲ ἐς τοσούτους ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ ἀνοήτως, ὥστε ἐγὼ οὐκ ἔστι χρεῖα πολλὰ ἀλλὰ, οὐκ ἔγχεον . . . ἀλλὰ τὴν ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ ἀνοήτως, ὥστε ἐγὼ οὐκ ἔστι χρεῖα.

Absonum est a sententia totius loci illud *ἔντα*, quod qui non sentit confert caput 7, ubi littera Σ iterum ad priores illas iniurias a littera T sibi illatas recurrit his verbis:

μέχρ' ἔτι γὰρ ὀλίγως ἐκτείνεται . . . οἷον τὸ ἔγχεον.

Tacebat igitur — *ἔγχεον* —: non alia tantum eorum, quae tum audiebat, se audivisse dissimulabat, alia vero non dissimulabat, sed dissimulabat se audivisse quaecumque tum audiebat: haec erat illa *μεταφύσεως*, qua gloriatur.

Accedit argumentum repetitum a ratione grammatica: semper enim Lucianus — excepto uno tantum loco, qui tamen, etiam si recte se habet, ad nostrum locum minime facit, Dial. Meretr. II. 4 — *παρεχόμεν' componit cum genetivo, ut Anach. 31, Hermot. 9, Jup. Conf. 1, 4, 6, 11, 19, Catapl. 7, Merc. Cond. 37, Navig. 11, 11, Philops. 12, Prometh. 2, all.*

Quid igitur? Illud *ἔντα* haud dubie corruptum est. Eo expuncto id quod relinquitur *παρὶχόμεν' τὴν λέγομενων* optime se haberet: sed de expungendo vix cogitandum est, vix enim demonstres, cur additum sit. Si autem voculam quaerimus, quae non modo facile in *ἔντα* abire potuit, sed etiam bene loci sententiae convenit, nihil aliud reperies quam *ἐν*, quo restituto sanissime legitur: *μέχρ' ἔτι μὲν . . . ὀλίγα ἰδιωκόμεν' . . . οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.*

11. Miror neminem adhuc haesisse in capite 10 Fugitivorum, ubi in oratione illa Philosophiae, de qua supra iam actum est.¹⁾ legitur:

B. I. 245.

F. II. 2 245.

J. III 444

οἱ δὲ (οἱ φιλόσοφοι) ὄντι ἐκτείνεται τὴν κατεχόμεν' ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.

Nusquam verbum *ἐκτείνεται* sic in usu est. Proprium in ea re verbum est *ἐκτείνεται*, neque aliud quidquam hoc loco Lucianus scribere potuit quam scripsit in

Jupp. Trag. cap. 10: *τοσούτους ἐκτείνεται τὴν κατεχόμεν' ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.*

Amor. cap. 23: *ἐκτείνεται τὴν κατεχόμεν' ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.*

Saltat. cap. 7: *ἐκτείνεται τὴν κατεχόμεν' ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.*

denique huius ipsius, in quo versamur, capitis initio:

μετὰ οὗ τὸ κατεχόμεν' ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.

12. Aliquanto violentior videbitur medela, qua sanandum censo locum corruptum in capite 15 Rhet. Praecept.:

B. I. 73

J. III. 186.

καὶ τὸ μέγιστον μὲν τὴν ἀμαθίαν, τὴν ἀμαθίαν ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.

καὶ τὸ μέγιστον μὲν τὴν ἀμαθίαν, τὴν ἀμαθίαν ἐπὶ τοῖσι τοῖς τοῖς κατεχόμενοι τοῖς τοῖς καὶ κατεχόμενοι ἔντα ἔντα μὴ διδῶν, οὐ βαρύνει ἔγχεον τὴν βλάβην καὶ τοσούτους ἐν τὴν λέγομενων.

cap. 16. *ἔπειτα δὲ . . . Ἀλλὰ ὁρῶμεν ἐκτείνεται . . . ἐκτείνεται.*

¹⁾ cfr. I. 31.

cap. 18. *τί τινος δὲ καὶ δεῖ λέγειν, λέγει . . .*

cap. 19. *τί γὰρ δὲ τοιοῦτο καὶ ἔσται καὶ τοῦδ' εἶναι δοκῇ, τί τινος σοὶ . . . μέλος γενέσθω.*

Prius illud *μέλος*, ubi de habitu agitur, perineptum est. Substituendum propono quod unusquisque nostrum, si lacuna esset, certa emendatione reponeret: *βλέμμα*. Enit autem olim, ut opinor, lacuna, quam librarius neglegenter respecto antecedenti illo καὶ βούρ e capite 19, ut vides, supplevit. Qui forte dubitet, conferat eiusdem dialogi caput 11, ubi τὸ σχῆμα rhetoris a Luciano sic describitur:

ἐργάζεαι μέγιστον ἔνδοξα, διασώζοντάς τινος βύδισμα, γενναίον τὸ βλέμμα, μελιχρόν τὸ φωνήμα.

B. I. 197. 13. Crucem interpretum cognosces in capite 59 Hermotimi. Lycinus ibi, ut supra iam vidimus,¹⁾
E. II. 2. 198. Hermotimo demonstrare studet singulas philosophiae scholas non posse ut vix ἀπ' ὀλίγων τῶν
J. I. 500. γένεαις cognosci totas, sed totam ad id uniuscuiusque disciplinam esse imbibendam. Sic
S. I. 2. 149. autem hanc argumentationem incipit:

*τὸν οἶον γὰρ τὸν ἐν τῷ αἰῶνι ὄλον ἀντὶν ἀντὶ ὅσων εἶναι, καὶ μὲν τί οὐδὲν αἰσίων
ἀλλὰ καὶ τί τις γένεαις ἀρσάνωντος ὀλίγων ὅσων ἀντὶν, εἴς τινος ἀντίκω ὁλοῦς ἕως ὁ αἰῶν
ἔστιν, ἀπόλοισιν καὶ τοῖς καὶ οὐδὲν τι ἔγωγε ἀντιπῶν, ὅσα δὲ καὶ τὸ μετὰ τοῦτω γλω-
σσάτω καὶ αἱ γλωσσοφῶντες, οἶον ὁ διδασκαλὸς ὁ σὸς, ἔρα τινὲς πρὸς τινὲς λέγει ὁσμήτω
καὶ²⁾ πρὸ τῶν ἀντῶν, ἢ ἄλλω ἄλλοις;*

Et ipse sibi ad hanc interrogationem respondet, sic autem, ut legitur in libris:

*πολλὰ γὰρ ἐστὶ ἀπόδιλον, ὃ εἰσῆκε ἢ οὐκ ἐν ἔκδοσιν εἶναι³⁾ παρόμενες ἀντὶ . . . εἰ
τὸ ἀντὶ ἔνεστι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐν σοὶ καὶ ἕως ἀποσῶνται.*

Multum in eruenda ratione verborum *πολλὰ γὰρ ἐστὶ ἀπόδιλον* viri docti sudarunt. Audiamus Fritzscheum:

Jacobsius, qui . . . supplebat ὅτι *πολλὰ γὰρ ἐστὶ ἀπόδιλον* —, asyndeton sustulit, rem ipsam non correxit, miro enim errore omnes fere putant verba prorsus absurda *πολλὰ γὰρ ἐστὶ* vel optime se habere, quae Jentsius ita vertit: „multa sunt exequenda“ et hinc Wielandius: „Da der Materi'n, wovon sie zu handeln haben, sehr viele sind“, quasi vero additum esset: *τὸ λειπῆα*. Immo vitium hisce verbis inesse verissime ego in Quaestl. L. p. 163 indicaveram, etsi correctio ista probari sane non potest, ceterum postea Lucianum vidi ita prorsus, ut nunc edidi, scripsisse: *πολλοὶς γὰρ ἐστὶ ἀπόδιλον* i. e. „multis enim argumentis id est evidens“.

Verum est quod Fritzsche contra alios disputavit, quod ipse protulit non minus est falsum: nam praeceptorem illum non cotidie de eisdem rebus esse locutum id Lycinus, ut

¹⁾ cfr. I Nro. 16.

²⁾ Falso hoc *καὶ* delevit Cobet Var. Lect. p. 241 eumque secuti Fritzsche et Sommerbrodt collato loco, qui hic minime pertinet, Icaromen. cap. 5: *οἱ τὸ ἐντὶ τῶν ἐντῶν ἰδοῦναι*. Illo enim Icaromenippi loco de eo agitur, num de eisdem rebus aliae scholae alia et omnibus ceteris contraria defendant. Nostro autem loco Lycinus quaerit, num unusquisque e philosophis, exempli gratia ipse Hermotimi praeceptor, cotidie loquatur de eisdem rebus, ita ut qui semel eum audiverit, totam eius doctrinam habeat cognitam et iam possit ad aliam eodem modo perspicendum transgredi. Hoc non est hercle idem! Ceterum si delere voluerint viri docti, poterant sane delere totum illud *καὶ πρὸ τῶν ἐντῶν*, quo expuncto nihil desideraremus.

³⁾ Sic rectissime Solanus pro tradito *ἐκδοσιν* correxit omnesque editores receperunt.

vides, non colligit e multis argumentis, sed efficit ex uno eo, quod Hermotimus tam diu apud illum perduravit.

Sed res clara est! Verte hoc ipsum, quod modo dixi: (Sed res clara est) in linguam Graecam, et restitueris, quod requiritur. Nam nihil aliud Lycinus (Lucianus illo loco, ubi suam orationem ipse quodammodo interrumpit, dicere poterat quam:

πλὴν ἀλλὰ γὰρ ἐστὶ προδήλον.

vel: *ἀλλὰ γὰρ ἐστὶ προδήλον*¹.

Utrumque facillime in traditum illud *ταῦτα γὰρ ἐστὶ προδήλον* abire poterat. Utrum autem hoc loco scripserit Lucianus, in dubio relinquam, cum utriusque elocutionis exempla apud eum inveniantur. Legitur enim initio huius ipsius capituli, in quo versamur:

πλὴν ἀλλὰ ὁρίσας γὰρ. et Dial. Meretr. XII, 2:

ὦ τίς ἀφροσύνης τοῦ ἀπὸ ἐπιχειρήσειν διακινῶσαι! τίθας, οὐκ ἀνθρώπος ἐστίν.

πλὴν ἀλλὰ εἴ γὰρ χροὶ ἀλλήλους εἰπὲν, αἱ, ὦ τοῖσσι, διαφθίοντες αἴτιον ἐπαρκαλώσα.

Dial. Deor. vero XX, 6 habemus:

τίτε οὐκ ἐγὼ τίς ἀφροσύνη λαβών, ἀπεβέβηκεν γὰρ αἴτιον ἐν τοῖς θεοῖς —

ἀλλὰ γὰρ, ὁ θανειγὺς αἴτιος ἀλγῶν, ὥστε προσετιοῦν αἴτιον. et Bis Accusat. cap. 26:

ἀλλὰ γὰρ, ἵνα μή παρὰ προσπιπῶμαι . . . ἀφροσύνη καί φροσύνη.

Quae sequuntur verba: *ἢ οὐκ ἂν ἐχόσῃ ἐν τῷ τρέφειν αἴτιον* relinqui possunt, quamquam melius esset: *αὐ γὰρ ἂν . . .* vel: *ἐστὶ οὐκ ἂν . . .*

14. Hermotimus me transducit ad alterum huius partis propositum, quo eos locos proferam, qui supplendo mihi videntur esse sanandi. B. I, 179
F. II, 2, 152
J. I, 179
S. I, 2, 128

Duae voculae describentium socordia exciderunt in capite 22, ubi legitur:

ἐν ἐνόςῃ καὶ ὁμοσίῃ ξυντολίτι ἐσθαι. ἡ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖσιν, αἴτια, καὶ αἰσῶσις . . . ἐρίον, . . . ταῦτα πάντα ἐκ τοῦτον ἐστὶν ἐκείνους, οὐ γὰρ οὔτε χροῖσιν καὶ οὔτε ἰδόντες οὔτε δόξας ὁρῶσιν, ὥς διαφθίσθαι τὴν αἰτίαν, ἀλλὰ πάντα τῆς τοῖσιν ἐξ ἐνός καὶ λαβασιν αἰτίαν οὐκ ἀναγκαστὰ ἡ γυγασμένοι ξυντολίτι ἐσθαι.

Non perdam multa verba in re evidenti. Aut expunzendum est hoc *ξυντολίτι ἐσθαι*, id quod sine ullo sensus detrimento fieri potest, aut inserendum, ut sana fiat oratio, *τὴν αἰτίαν* inter *ἡ γυγασμένοι* et *ξυντολίτι ἐσθαι*.

Conferat, cui necessarium videtur, e nube exemplorum oculata haec:

Rhet. Praec. 22: *ὁ δὲ μέγιστον καὶ πρὸς τοῦ εὐδοκίμειν ἀναγκαστικόν.*

Hippias 5: *ἀναγκαστὸς πρὸς ἐνδοχίαν.*

Phalaris I, 11: *κατέσχευε αἰτίαν . . . εἶδει μὲν τὴν αἰτίαν καὶ κατεῖχε τὴν αἰτίαν.*

15. Ubertiorem disputationem poscit locus foedissime omnium truncatus in capite 54 De Histor. B. II, 38
F. I, 1, 97
J. II, 34
S. II, 1, 23
Conscr.:

μήποτε δὲ κατεῖχε καὶ τρεῖς τετραστέθω τὴν γυναικὶ ἀποδοῦναι καὶ αἰτιολοῦν καὶ ἀναγκάσει τὸ κέντητον, καὶ ὁμοίως ἐν δεξιῇ τὴν αἰτίαν τὴν αἰτίαν καὶ ἀναγκάσει τὴν αἰτίαν, διασπασθῶν δὲ ἢ τρεῖς τετραστέθω τὴν γυναικὶ ἀποδοῦναι καὶ αἰτιολοῦν καὶ ἀναγκάσει τὸ κέντητον —

¹ Hanc emendationem Sommerbrodt quoque anno 1889 proposuit, ipse meam sententiam iam anno 1887 cum viro doctissimo E. Rohde communicaveram.

² Sommerbrodt cum minore parte codicum scripsit *κατεῖχε*.

γράφουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν λιχθηρόμενα ἔστι καὶ ἐκρήσεται, λέρακιω γὰρ ἴδιον, δεῖ δὲ πῶς καὶ εἰπεῖν αὐτό, ὥστε οὐκ εἰ εἴπωσι ζημιόων αὐτοῖς, ἀλλ' ὅπως εἴπωσιν.

Unus Gaellerylanus alter, codex minoris momenti, verba τοῖς ἑήτορσι . . . λέρακιω γὰρ omisit dilucido, ut vides, errore.

Retinuerunt tradita illa verba omnes editores praeter Fritzschium, quem seculus est deinde Sommerbrodtius. Immo Hermannus illa defendit probata Gesneri adnotatione: τοῖς ἑήτορσι γράγειν est sub magistro eloquentiae sive rhetore exercitationis causa scribere, ubi et speciem et verba fingere non licet modo sed oportet.

Sed verba illa, uti nunc sunt, ferri omnino non posse primus vidit Solanus; Madwigius deinde scribendum proposuit:

οὐ γὰρ ὥς ταῦτά τοις ἑήτορσι γράγουσιν [ἀ αὐτοὶ ἐκρήσκουσιν], ἀλλὰ . . . supplens igitur verba, quae inferunt sensum, quem traditis ipsis iam subesse crediderunt Gesnerus et Hermannus. Fritzschius denique lacunam inter ἑήτορσι et γράγουσιν statuendam et his fere verbis explendam esse censuit:

οὐ γὰρ ὥστε τοῖς ἑήτορσι [ἢ ἔθως ἐκείνῃ] γράγουσιν.

Mihi omnes hae et interpretationes et mutationes communī eo errore laborare videntur, quod retinetur illud γράγουσιν, id est indicativus praesentis, ubi expectandum est haud dubie aut γράφουσιν aut γραμτέον ἔστιν aut γράγειν δεῖ vel χρὴ.

Nam per totum librum sic scripsit Lucianus, ubi πῶς δεῖ ἰστορίαν συγγράγειν exponit, a capite 37 usque ad finem;

ἡμῖν τοιοῦτος . . . παραθεδύσθω — ἔστιω — μή μελέτω αὐτῷ — ἡγήσεται — τοῦ δὲ συγγραφέως ἔργον ἔν — μόνῃ θνίσκεον ἢ ἀληθείᾳ — τοιοῦτος ἔστιω — γνώμην τοιαύτην ἔχων ἡξεῖω — κατοικεῖτω — ἡ λέξις βεβηκένω — περιστόν — χορηγεῖον — συνεκτεῖον — συνεμαρτίω — χορηγεῖω — εὐκτεῖω — ὁρῶν — διλοτέτω — περδένω — παρασχέσθω — δεκνέτω — ζημιέον — νομισέον — ποιήσεται — κρησσει — ἄρξει — ἡ μεταβάσις κισσινέσθω — ἐπαρθεῖτω — ποιήσεται — λορέσειω χρῆ — σωφρονιέον — λεισέσθω — καὶ μὲθως λεκτέος — χρῆ τοῖνυν.

Semper etiam Lucianus, ut vides, numero singulari astitit; ergo, ut retineri possint pluralia illa nostri loci ὥστε οὐκ εἰ εἴπωσι ζημιόων αὐτοῖς ἀλλ' ὅπως εἴπωσιν, in antecedentibus requiritur, quo referantur: οἱ συγγραφεῖς vel οἱ ἰστορίας συγγράγουσι. Et impigerime Lucianus, quanquam per totum librum de eisdem notionibus — ἡ ἰστορία et ὁ ἰστορίας συγγράφων — loquitur, eas repetit, praesertim ubi, ut nostro loco, oppositio aliqua intercedit: confer exempli gratia unum cap. 8:

ποικιλιῶς μὲν . . . ἄλλαι ἐλποχίσεις καὶ κατόνεις ἴδιαι, ἰστορίας δὲ ἄλλαι, μέγα τοῖνυν, μῆλλον δὲ ἐτέρευα τοῦτο κακόν, εἰ μὴ εἰδέναι τις χωρεῖται τὰ ἰστορίας καὶ τὰ ποικιλιῶς, ἀλλ' ἐπιστάται τῇ ἰστορίᾳ τὸν μὲθον . . .

Haec omnia suadent, ut Lucianum scripsisse suspicer:

οὐ γὰρ ὥστε τοις ἑήτορσι γραμτέον τοῖς ἰστορίαν συγγράφουσιν, quibus ex verbis tradita nasci potuerunt errore tam manifesto quam frequenti.

Quem offendit repetitio verbi γράγειν, is comparet pro multis huius libri locis hos tres: cap. 13: τὰ γένεα τοῖς γραμτέσι παρακλειόμενα ὡς καλλίστας αὐτὰς γράφειν.

15: ὁ γὰρ αὐτὸς αὐτὸς συγγραφεὺς . . . τολλὰ ἀνέγραψεν.

30: *ἢν μὲντοι ἐπιγροαγῶν . . . ἐπιγροαψῶν.*

Et si quis obiectum desiderabit, ei satisficient hi loci:

16: *ἀρξέμενος ἐν τῇ ἡδὲ συγγραμμῇ.*

27: *ὅπως ἂν ἄμεινον συγγραφοί τις.*

61: *μὴ πρὸς τοῦ λεγόντος μόνον ὁρᾶν χάριτι.*

Sed proxima quoque verba:

ἀλλὰ τοῦ μὲν λεχθῆσθαινα ἔσσι καὶ εἰρησῆται

sic retineri non posse iam dudum constat. Nihil autem adhuc repertum est, quod aliquam habeat veri speciem. Quod enim coniecit Weiske: *ἐ ἔσσι*, Fritzsche: *οἷα ἔσσι*, Sommerbrodt: *οἷα ἔσσι*, omnibus his coniecturis ipsae loci difficultates non modo non summotae, sed auctae sunt. Nam ut omittam viros illos offensionem, quam affert illud *δοῦ ἑλπίδ' post εἰρησῆται*, ne animadvertisse quidem, ipsa quae intercedit inter *ἀρξαμένη χάρις* ἡδὲ et *τὸ λεχθῆσθαινα ἔσσι* ratio causalis, ea illis additamentis inde ab initio deletur. Cum vero antecedentia respexeris, invenies nihil effici nisi molestissimam eiusdem cogitationis repetitionem, cum deinceps esset legendum:

ὁμοίως ἂν δεξιῶτα τὰς μορφὰς τῶν ἔργων, τοιαῦτα καὶ διαικνῶσι αἰετὶ

et: *τὸ λεχθῆσθαινα οἷα (vel ἢ) ἔσσι, τοιαῦτα καὶ εἰρησῆται.*

Quas omnes ob causas illis quidem coniecturis locum sanatum non esse persuasum habeo.

Ipsae de alia cogitavi, quam proferre non dubito.

Totius loci sensus inest laud dubie in conclusione illa:

ὥστε οὐ τὴν ἑλπίδα ζητῶμεν αἰετὶς, ἀλλ' ὁμοίως ἑλπίδων.

inest etiam quodammodo in subsequentibus:

ὅπως δὲ νομιστέον τὸν ἱστορικὸν συγγραφέοντα Φινιδίῳ χοῖναι ἐν Ηρακλείῳ . . . ἐοικέναι, οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκείνου χοῖσιν ἐν ἑργῶν . . . ἐν τῇ ἐλλείψει ἐλπίδ' ἐποτρύνει, ἀλλὰ ἡ μὲν ἐπιγροαψὲ καὶ παραπρεβέλει, . . . οἱ δὲ ἑλπίστον μόνον καὶ ἑλπίδων . . .

Comparemus igitur verba conclusionis illius cum eis, ad quae referenda sunt:

ζητῶμεν αἰετὶς ὅπως ἑλπίδων idem est quod *δοῦ τὰς καὶ εἰπὴν αἰετὶς* (sc. *τὸ λεχθῆσθαινα*), ergo relinquitur ipsis illis, de quibus quaeritur, verbis sensus qualis:

οὐ ζητῶμεν αἰετὶς τὴν ἑλπίδα, id est αἰετὶς τοῦ λεχθῆσθαινα.

Ad talem solum sensum quadrat et vel optime quadrat quod sequitur: *ἀρξαμένη χάρις* ἡδὲ. Et inest hic sensus iam in tradito illo *ἔσσι*, corruptum est nihil nisi subsequens *εἰρησῆται*. Sub eo autem formam verbi *ἐργεῖν* latere testatur etiam ipsius Luciani locus plane gemellus, Rhetor. Praecept. 21:

οἱ γὰρ δὲ . . . μισθὸν τῶν δοκούντων ἀποτινέμενοι, οἳ τοις ἀσθενέσι καὶ κατεσκευασμένοι, χρεὼς ὁρέγοντες καὶ παροχούτες ἐργεῖν τοῦ λεχθῆσθαινα.

Maxima igitur cum verisimilitudine cogitari potest pro *εἰρησῆται* lenissima mutatione scribendum esse *ἐργεῖται* et totum locum sic fere esse legendum:

οὐ γὰρ ὥστε τοῖς ἡλπίστοις χάριτι τοῖς ἱστορικῶν συγγραφέων, ἀλλὰ τὸ μὲν λεχθῆσθαινα ἔσσι καὶ ἐργεῖται, ἀρξαμένη χάρις ἡδὲ, δοῦ δὲ τὰς καὶ εἰπὴν αἰετὶς, ὥστε οὐ τὴν ἑλπίδα ζητῶμεν αἰετὶς, ἀλλὰ ὁμοίως ἑλπίδων.

Nonne concedis omnia iam verissima esse sanissimeque orationem procedere?

16. Lacuna maior statuenda esse mihi videtur in capite 16 Amorum, de quo loco nemo adhuc B. II. 213 dubitavit. Inde a capite 19 Lucianus duos homines introducit certantes, utrum *ἔσσι* *μεινίσσῃ* B. II. 445

ἐνδὸν ὁμίζει· an ὁ ἄρρην ἴσως praefereendus sit. Quorum is, qui prior loquitur, Charicles illam defendit his argumentis:

cap. 19—22: ὁ ἄρρην ἴσως fit adversus leges naturae.

cap. 22: ταρτα τοῖς . . . ζώοις ἄχραντος ἢ τῆς φύσεως νομοθεσία γενέσθαι· λίοντες οὐκ ἐπιμαίνονται λίσσιν . . . ἐμεῖς δ' ὃ μέτερον ἐπὶ τῷ φρονεῖν ἐνλόγονοι· μεῖροι . . . ἄνθρωποι, πῶς καὶ τὴν φύσιν παρανοήσαντες ἐπὶ τὴν καὶ ἄλλων ἔβριζον ἰσοθέσθαι;

cap. 23: ἀλλὰ γὰρ ἐντεῖθα τοῖς Σοκρατικοῖς ὁ θαυμασιὸς ἀναγίνεται λόγος . . . ψυχῆς γὰρ ἔθνη αἰσθάνονται καὶ τὸ τοῦ σώματος ἐκπορῶν ἀδούνητοι γίγνιν. ἀρετῆς καλοῦσιν ἀνθρώπους ἐρεσιάζειν, ὡς μοι πολλοὶς καγγίζουσιν ἐπέχειν. τί γὰρ παθόντες, ὃ σπυνοὶ γυλόσσοι, τὸ μὴ ἰδίῳ μακρῷ χρόνῳ διδοῦν ἐαυτοῦ πύραν ὁλοῦν εἶναι . . . δι' ὀλιγορίας παρατρέμπεται, πῶς δὲ ὁ σωφὺς ἴσως εἴη τὸ νέον ἐπιόχια;

cap. 24: τὼς οὖν φρονήσεως μὲν ἢ δικαιοσύνης τῶν τε λοιπῶν ἀρετῶν, αἱ τελείως ἀνδράσι σφελήρων ἐλίσχαι τῶν, οὐδὲς ἴσως ἐνιόχει, τὸ δ' ἐν παισὶ καὶ ἄλλοις ἀντιόχιας ὁρμῆς παθῶν ἐκτίσθαι;

cap. 25 et 26: ἐπιδοξάζει παιδικῆς χρηστεως πολλὴ τὴν γυναικείαν ἀμείνω. —

γεννῆ μὲν οὖν ἀπὸ παρθένου μέχρι ἡλικίας μέσης . . . ἐνέγκων ἀνδράσι ὁμολογία, καὶ τὸ ἐλπίδι τῆς ὥρας, ὅπως αἱ ἐμπειρία ἔχει τε λέξει τῶν νέων σωφώτερον.

εἰ δ' ἔκωσιν τῶν ἀποτακτικῶν παθῶν, ἀντιόχιας ἔμορθε δοκεῖ πασχύνειν. σκλήρῳ γὰρ οἱ τῶν μελῶν ἀποτακτικῆς ὄγκοι καὶ τὸ καὶ μὲν ἀπὸ τοῦ πάλαι μακροῦ περσασθὲν ἰούλοισι τὸ γένειον . . . γενναίᾳ δὲ αἱ πύσι, ἢ τοῦ χρόματος ἐπιστῆζει χάρις . . .

cap. 27: τί δὲ; οὐχὶ τῶν ἰδίων καὶ τὸς ἀντιπαθῆς μετὰδοξίον. ἐπειδὴν ἐξ ἴσου τοῖς διαποθῆσιν οἱ πύσθοντες ἐκφράσονται; σκλήρῳ γὰρ οὐ καὶ τὸ ταυτὲ τοῖς ἀλόγοις ζώοις τὸς μονήρεσι διαποθῆσιν ἀπομενίσσονται. ἀλλὰ τὼς γυμναστικῶν καὶ σφαιρικῶν σφαιρικῶν ἐκτίσθαι τὰ τε ἀγαθὰ σὺν ἀλλήλοις ἡγοῦμαι καὶ τε δυσχερεῖ κορυφαίον μὲν ἀλλήλων. — αἱ μὲν οὖν γυναικεῖαι ἀνδοῦσι τῆς ἀποτακτικῆς ἀντιόχιας ὁμοίαν ἔχουσιν . . . τοῦτο δ' οὐκ ἔν τῷ τῶν ἐλπίδι, ἀλλὰ . . . τῷ ἐκφράσθαι καὶ ὁρμῆς μὲν ὁδῶν καὶ δόξων, μακρὸν δὲ τὸ χρόνον . . . οὐδὲν ἔν ἀλλήλοις, ἰδὸν δ' οὐδ' ἐπιστῆζει, εἰ δὲ διὰ τε καὶ πύσθοντες ἐλπίδι, γυναικεῖ μὲν καὶ παιδικῶν χρόνων ἐκτίσθαι ἐκφράσθαι διὰ τῆς ἀποτακτικῆς ὁδοῦ ἀντιόχια, τὸ δὲ ἄρρην οὐδὲν τῶν χρόνων μακρῶν ἀποτακτικῶν.

cap. 28: τί δὲ τοῖς ἄρρην ἐν τῶν αἱ μετὰ ἀρρῶν ὁμολογία, τὼς τὸ λοιπὸν ἐκτίσθαι ἀλλήλων καὶ γυναικεῖς.

Inter ea autem, quae alter respondet, ut haec redarguat (cap. 30—50), legitur in capite 36: ἡμοὶ μὲν γὰρ ὀλίγον καὶ γέλοιον ἔνεργος εἶημι. Αὐτοκλήτους ἀλόγα ζῶα καὶ τὴν Σκλήρῳ ἐκφράσθαι ἐκφράσθαι, ὀλίγον δὲ τὸ τῆς ἀρετῆς γυμναστικῆς καὶ μετὰδοξίον γένειος. Ἐλλήν, οὐδὲ γὰρ ὡς ἐκφράσθαι ὡς ἐκφράσθαι ἔκφρασι τῶν τῆς φωνῆς τῶν τῶν ἐκφράσθαι, ἀλλ' ἐκφράσθαι φωνῆς μακρῶν καὶ ἐκφράσθαι, γυμνῶν, ἀλλήλων λίοντες οὐδ' ἄρρην καὶ σφῆς . . .

καὶ τὴν θαυμασίον; ἢ γὰρ ἐκ λόγισμῶν δικαιοῦς ἔν τις ἐλπίδι, ταυτὲ τοῖς μὴ ἀντιπαθῆς λογίζεσθαι δὲ ἀπομενίσσονται οὐκ ἐκτίσθαι ἔκφρασι.

Manifestum est vitium in verbis:

Αὐτοκλήτους . . . τὴν Σκλήρῳ ἐκφράσθαι ἐκφράσθαι, ὀλίγον . . . καὶ μετὰδοξίον γένειος. Ἐλλήν.

Nam τὴν ἐκφράσθαι Charicles non modo non laudavit, sed vituperavit (cap. 27).

Hoc certum est, quod praeterea effici potest, vel maxime est incertum. Nam omnia sane optime se haberent, si verba *καὶ τῶν Σαρδῶν ἱερῶν* et cum his ea, quae traxisse videntur: *ἀλλ' οὐκ ἔστιν, καὶ περὶ τῶν γράμματος ἑλλείψας* ut subsidicia in marginem ablegarentur. Sed haec sanatio multo esset violentior, quam ut a quoquam probari posset; nam omnino non intellegeremus, cur interpolatum esset. Attamen de interpolatione mihi videtur esse cogitandum; et interposita credo omnia illa praeter commemorationem *τῶν ἱερῶν*, quae ipsa potius, ut opinor, ansam dedit inserendi. Eiusmodi enim sensum olim existisse suspicor; Aristum paulo ante mihi movit, quod Charicles bestias ob naturalem earum amorem laudavit ut *φρονίμους* (cap. 22), easdem vero *τῶν ἱερῶν* earum respiciens concessit *ἀλλ' οὐκ ἔστιν* esse (cap. 27). Sed restitui hic sensus vix unquam poterit; ego quidem, quoniam *τὸ νόσσημα* mihi videtur *ἀνέχασθαι καὶ ἐπεσθῆναι τοὺς ὄφεις τῶν ἰατρῶν*, medici illius consilium secutus (Abdicat. 4) *οὐδὲ τῶν ὀφθῶν προσέτιθετα*.

B. I. 74.
J. III. 189.

ἡρ' αὖτις, ὃ δ' αὖτ', καλῶς ἐκράδμηξ' . . . θερρῶν ἐπαγγέλλομαι οἷς ἐς μεσσηρ' αἰ εὐφροσύνην ἔλθωσι καὶ ἡμῶν ὁμοίαν ἀπολαύσασθαι. τὸ μὲν τοῦτο δὲ οὐκ ἐστὶ καὶ λέγειν, ὅσα ἐν βραχὺ παύσειται σοὶ πρὸς τὴν αἰσ' τῆς 'Ρητορικῆς, ὅσας ἐστὶ, ὡς αὐτῶς μὲν ἄνευ αὐτῶν καὶ οὐδὲ καθύπερθε ἐλκεσθῆσαν ἐγείνωμεν . . . μέγας δὲ ἀκιστῆρας, ἐλ' ἀνασθῶν τινός, κείνος δὲ τὴν ὥσων οἱ λανθάνουσιν ἀδοκίμος εἶναι δοξάζει

2. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Επειδὴ δὲ τῆς ὁδοῦ ταυτὶ τῆς 1) ὁρῶσι τῆς οὐσίας κατεῖδαν καὶ διεκλεισθῆς ἐν τῇ ἀρχῇ} \\ \text{ἐγγράφῃ — ἐλθόντι γὰρ ποὶ λίαν ἐξέλει ὁ πρῶτος ἐγὼ δὲ, τὸ θύρακι, ἡ ἀμείλις, ἡ ἀνα-} \\ \text{σχυντὶς — πρῶτος μὲν οὐκ εἶπε Ποσειδῶνος ὀνομαζομένη, ἀλλ' ἴδιον τοῦτος καὶ Αἰδὸς} \\ \text{λατρεῖν ὑποτάσσας γιγνέμεται.} \end{array} \right.$

ἔπειτα δὲ γράει συνοικίους τῶ ἐκώτων μὲν ἐργασιοῦσιν ἰσὺς αὐτῶν τῶν
προσπορευμένων γενναῖος ἐβδουχαριτωμένος τέλειος ἐν ζωτοῖς ὁδοντες ἐχοίσεις, χορῶν
καὶ τωτοῖς ἐνδοδεμένους, ἐλὲν ἀλλὰ γε διὰ τὴν πενίαν ἐγασίαν τιν ἄλλον, καὶ τα ἐνχορ
ἐκείνη ἐκ τῆς σοφοῦ γλῆσσιν ἐντορῶσιν μοι ἐν τῷ ὁ λημοι, ἐλὲν ὁ λῆγον δεῖν χλῆσσιν
νόμος ὧν ἔχιν ἀμυντῶν κατέστειν, ἐλὲν κατέστειν ἐκ οὐκ ἐκ ἐμῶν, ὡς γε οὐ
μακρον εἶν ἐλ' αὐτῶν ἐντορῶσιν, ἐξωσθῆς δε ἐν χιγελῶν ὁ μὲν αὐτῶν ἐλ' αὐτῶν
ἐλ' αὐτῶν ἐλ' αὐτῶν.

ἐλλείπει καὶ ἡμετέρῳ δοκῶ πέντε τοῖς δίκαισι ἐξιστοῦσθαι τοιοῦτους τοιοῦτους . . . καὶ ἡμετέρῳ μὲν τὸ ἀλλοθίαι, οἱ ἡμετέροις δὲ εἶναι τῶν ἄλλων χείρων καὶ ἐστειγμένων. τοῖσι γὰρ εἰς τοὺς δεσπογεῖς χωρῶμαι τοῖς δὲ δίκαιοις, ἔλλειπει καὶ το . . . δεκνύνθαι τῷ δεσποτῷ τοῖσι τοῖς ἐκείνοις τὸν ἀχρεῖστατον ἐν τῷ κακῷ ἔργον, οὐ μισθὸν τῷ ἀποδοῦναι.

Clamant tempora verborum, clamant totus huius loci sensus transponendum esse sicuti numeris adscriptis significavi. Aberravit librarius ab *enne di* ad *eni di*, deinde quod omiserat simpliciter postposuit.

⁴⁾ Confer quod supra I Nr. 14 et 15 dictum est de capitibus 1-14, et II Nr. 12 de capitibus 15-22.

18. Qui superest locus, in eo videbis non singulas tantum enuntiationes, sed totam totius elegantissimi libri distributionem stulta transpositione foede conturbatam.

Tota enim illa narratio De Mercede Conductis in tres divisa est partes, quas Lucianus ipse indicat in capite 10 his verbis:

ἐπισκοπήσωμεν, αἵτι μὲν πρὸ τῶν εἰσδεχθῆναι καὶ τεχέων ἐπομένωνσιν (cap. 10—13),

αἵτι δὲ ἐν αὐτῷ ἡδὴ ὄντες πύσχομεν (cap. 13—39),

καὶ πᾶσι δὲ ἡμῖς αὐτοῖς ἡ κατεστροφὴ τῶν δούλων γίγνεται (cap. 39—fin.).

Secunda autem pars iterum divisa est in duas, quarum quodnam utriusque argumentum sit, elicias e verbis, quibus altera introducitur initio capitis 36:

καίτοι πορνήν ἴσως τὸ τῶν ἀνδρῶν, αἱ δ' οὐ γυναιχεύει — καὶ γὰρ αὐτὴ καὶ τόδε ἐπὶ τῶν γυναικῶν σπουδαῖται, τὸ εἶναι τινος αὐταῖς πεποιημένους μισθοῦ ἐποικελῆς ξυνόριος¹⁾ καὶ τῷ πορνεῖ παροποιέους.

Evidenter apparet ex his verbis Lucianum in antecedentibus narrasse, quomodo praeceptores illi haberentur conducti a viris: et inveniuntur re vera eiusmodi solum narrationes B. II. 138, in capitibus 13—32 et rursus in capite 35. In capite 33 vero et 34 descriptum legimus, F. I. 2. 183, quomodo praeceptor quidam a femina conductus ab ea tractatus sit, et talis narratio sequitur etiam verba illa capitis 36. Jam ex hac ratione sat manifesto colligas capita 33 et 34 S. I. 2. 427, transponenda esse ita, ut legantur post hanc capitis 36 narrationem, hoc igitur ordine:

cap. 32 — 35 + 36 + 33 + 34 + 37.

Sed accedunt etiam alia, quibus egregie haec coniectura firmatur. Nam primum quidem in cap. 36 Lucianus ne uno quidem verbo admonet se iam antea de conductis a feminis locutum esse: contra ipsis illis, quae exscripsi, verbis a feminis quoque homines doctos per simulationem studii litterarum conduci ut plane novum et inauditum profertur. Ipsa autem illa quae sequitur capitis 36 narratio minime eiusmodi est, ut demonstret *τὸ τῶν γυναικῶν* etiam minus esse *πορνήν* quam *τὸ τῶν ἀνδρῶν*, sed eiusmodi sunt narrationes capitum 33 et 34.

At, quaerat quispiam, quomodo tibi haec violentissima transpositio orta esse videtur? Non mihi necesse est ad suspicionem illam sat dubiam refugere, ut duas archetypi plagulas casu aliquo transpositas esse mihi fingam. Nam fraus in propatulo est. Legitur enim in capite 32:

καὶ τα μὲν ἐν τῇ πόλει αἶναι, ἡ δὲ τοῦ καὶ ἐποικελῆσαι δέη, ... τεομένης, ἔστ' ἔν ... τῷ μαγιστρῷ σὲ ἡ τῷ τῆς δεσποίνης²⁾ κομμοῦν σὺν ταρταρῶσιν.

In cap. 33 autem narratio invenitur, quae sic incipit:

οὐκ ὁκνῶ δὲ σοὶ καὶ διηγήσασθαι ὅ μοι θύσσοις αἶνος ὁ Στωικός διηγήσας ξυμπὲν αὐτῷ, — σὺν μὲν γὰρ ἀποσῆεν καὶ τρυφῶν γυναικὶ τῶν ἐμπεδῶν ἐν τῇ πόλει δέησαι

¹⁾ Fritzsche duobus verbis transpositis scripsit: *αὐτοῖς αὐτοῖς ἐποικελῆς, αὐτοῖς αὐτοῖς ...*

²⁾ Haec *δεσποίνη* eadem est, quae iam saepius in antecedentibus commemorata est, uxor sane vel concubina domini illius, de quo in cap. 13—32 et iterum in cap. 35 agitur: cfr.

c. 12: *ταῦτα ... αὐτὸς τε γὰρ τῷ ἑαυτοῦ ... καὶ καὶ ἡ γυνὴ σκώπτει.*

15: *καὶ ἡ τὴν αἰσθητικὴν καὶ τὴν αἰσθητικὴν ... καὶ αὐτὸς δὲ αὐτὸς τῷ ἑαυτοῦ.*

29: *ἡ καὶ γὰρ ἀποσῆεν καὶ τρυφῶν καὶ τρυφῶν ... καὶ τρυφῶν καὶ τρυφῶν ... καὶ τρυφῶν καὶ τρυφῶν.*

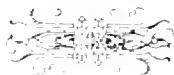
δέ καὶ ἀποδιηγῆσθαι αὐτὸ τὸ πρὶν τοῦτον ἔχοντα λαθὼν ἢ τῇ γλῶσσῳ, συγχυθεῖ-
 σθαι γὰρ αὐτῷ παρεδιδόσθαι γλῶσσοφ ὅρα χίμαιδόν τινα . . .

Luce clarius est transpositionem illam factam esse ob hanc similitudinem, quae inter-
 cedit inter cap. 32 et 33. Ipsum autem Lucianum ob eiusmodi causas dilucidam suam atque
 perfectam dispositionem non conturbasse cui non persuasum est, ei persuadeat ipse disertis
 verbis, quibus alio huius libri loco a perturbatione perturbatione abhorret, in

cap. 6: *λέγουσιν δὲ αὐτὰ ἐν τῷ προσίχομαι καιρῷ, ἐπειδὴ καὶ τις ἄλλος . . . διζήσουσιν.*

Ceterum vix credo quemquam esse, qui de hac coniectura dubitare possit, nisi vero
 quis opinatur Lucianum ipsum confusionem illam sensisse quidem, sed praemissis verbis:

οὐκ ὁκνῶ δὲ σοι καὶ διηγέσασθαι (cap. 33 init.) excusasse.

Index.

Abdicat.	15	pag.	49	Philopseud.	2	pag.	20
Alexander	1		15		7		17
Amores	16		11		9		6
	36		25		9		7
Anachars.	6		8		13		7
	14		14		36		19
	24		9	Prometh.	13		14
	30		14		20		16
Apolog.	8		14	Fugit.	10		16
Charon	14		9		10		21
	16		9		19		11
	16		18	Gallus	28		16
Demonax	38		14		29		20
	38		19	Hermot.	22		23
Dialogi Mort.	X, 7		15		59		22
	XI, 3		15		61		12
	XII, 3		19		66		13
	XV, 3		17	Rhetor. Praecept.	3		11
Hermot.	74		13		11		18
Histor. Conser.	10		16		14		12
	51		23		15		21
Jud. Vocal.	1		21		24		27
Lucret. De	18		8	Saltatio	36		10
Mercede Cond.	13		15	Timon	18		16
	33 et 34		28	Toxaris	10		20
	41		17	Ver. Histor.	1, 7		17
Musae Laud.	3		7				
	8		7				

14
4236
S63

Spath, C.
Analecta critica ad
Lucianum

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
